

371.2
ด 183 1
5.3

การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท

ปริญญานิพนธ์

ของ

ศศิธร วงษ์เมตตา

๕-1 พ.ค. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

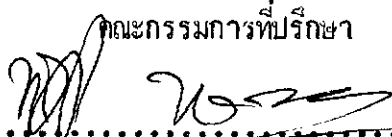
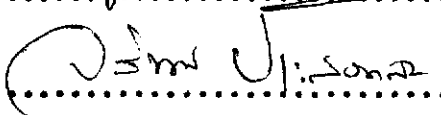
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

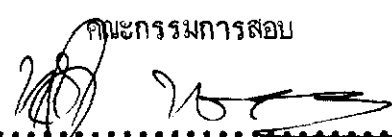
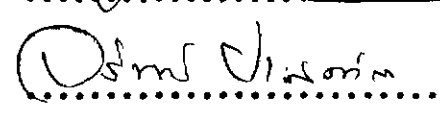
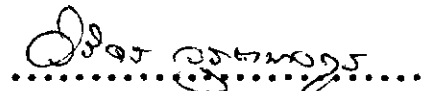
เมษายน 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178003

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาโท
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เนื่องด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์
ทวีรุณ หอมเย็น ประธานกรรมการที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์จรินทร์ ประสงค์สม
กรรมการที่ปรึกษา ซึ่งได้กรุณาชี้แนะแนวทางการวิจัย ให้คำแนะนำปรึกษา และปรับปรุงแก้ไข
จนสมบูรณ์ทุกประการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ
รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร วรุตบางกูร กรรมการร่วมสอบปากเปล่า ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ
อันมีคุณค่ายิ่งต่อแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัดชัยนาทอย่างแท้จริง
รวมทั้งการให้แนวคิดที่สร้างทัศนคติที่ถูกต้องต่องานวิจัยสำหรับผู้วิจัยอีกด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์เบญจลักษณ์ สุขโคกกิจ ซึ่งได้ให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องเอกสาร
การไปศึกษาฐานที่จังหวัดศรีสะเกษ ตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษาอื่น ๆ ขอขอบพระคุณท่าน
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท
ที่กรุณาให้การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณท่านหัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดชัยนาททั้ง 6 อำเภอ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล
รวมทั้งขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถามจนครบถ้วน

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสรรพยา คุณวรจิตร
วงศ์วัฒนวิสุทธิ คุณวรภารณ์ เตชะวัฒนเศรษฐ์ คุณหามะ เมะเก และโดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง คุณสุทัศน์ แดงทอง ซึ่งทุกท่านได้มีส่วนให้ความช่วยเหลือจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้
สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย

คุณคำไค ฯ อันพึงมีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่ พ่อ แม่ ผู้ให้กำเนิด
และครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณยิ่งในฐานะผู้วางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

ศศิธร วงษ์เมตตา

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	ตอนที่ 1	9
	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโครงการและการบริหารโครงการ	9
	ความหมายและลักษณะของโครงการ	10
	การบริหารโครงการ	10
	ทรัพยากรการบริหาร	11
	กระบวนการบริหาร	12
	บทบาทของผู้บริหารโครงการ	15
	ตอนที่ 2	15
	สภาพปัญหาของการจัดการประถมศึกษา	16
	สื่อการสอน การใช้สื่อการสอนและปัญหาการใช้สื่อการสอน	19
	แนวนโยบาย มาตรการ และโครงการแก้ปัญหาเรื่องสื่อการสอน .	20
	สภาพปัญหาและนโยบายการจัดการประถมศึกษาในจังหวัด	
	ชัยนาท	22

ตอนที่ 3	23
ความรู้เกี่ยวกับศูนย์วิชาการ	24
ความหมาย วัตถุประสงค์ และหน้าที่ของศูนย์วิชาการ	24
ศูนย์วิชาการระดับต่าง ๆ	25
การจัดตั้งศูนย์วิชาการในประเทศไทย	27
องค์ประกอบสำคัญภายในศูนย์วิชาการ	28
งานวิจัยเกี่ยวกับศูนย์วิชาการ	29
โครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา (จังหวัดปัตตานี - ศรีสะเกษ)	30
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
วิธีการสร้างเครื่องมือ	39
การหาคุณภาพของเครื่องมือ	40
การรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะ ของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายชื่อ รายด้าน และรวมทุกด้าน .	46
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหาร โรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดยเปรียบเทียบเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน	79
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	89
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	89
การวิเคราะห์ข้อมูล	90
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
อภิปรายผล	91
ข้อเสนอแนะ	99
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	105
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	114

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นรายกลุ่ม	38
2	จำนวนแบบสอบถามที่นำมาใช้วิเคราะห์จำแนกตามรายกลุ่มตัวอย่าง	41
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านบุคลากร ตามทัศนะของครู ผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและ ศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายข้อ	47
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านงบประมาณ ตามทัศนะของครู ผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและ ศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายข้อ	51
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ตามทัศนะของผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถาน ศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายข้อ	54
6	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการวางแผน ตามทัศนะของ ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและ ศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายข้อ	57
7	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์ วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการจัดองค์กร ตามทัศนะของ ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและ ศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายข้อ	60

- 8 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์
วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านกำรให้บริการ ตามทัศนะ
ของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษา
และศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายชื่อ 64
- 9 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์
วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการประสานงาน ตามทัศนะ
ของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษา
และศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายชื่อ 67
- 10 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์
วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการติดตามและประเมินผล
ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัด
สถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายชื่อ 70
- 11 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์
วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านทรัพยากรการบริหาร ตาม
ทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถาน
ศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกตามองค์ประกอบที่สำคัญ 73
- 12 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์
วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านกระบวนการบริหาร ตามทัศนะ
ของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษา
และศึกษานิเทศก์ จำแนกตามองค์ประกอบที่สำคัญ 75
- 13 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์
วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาทุกด้าน ตามทัศนะของครูผู้สอน
ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษา
นิเทศก์ 77

14	การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน :ผู้บริหารที่ไม่ สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านบุคลากร	79
15	การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน :ผู้บริหารที่ไม่ สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านงบประมาณ	80
16	การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน :ผู้บริหารที่ไม่ สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่	81
17	การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน :ผู้บริหารที่ไม่ สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านทรัพยากรการบริหาร	81
18	การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน :ผู้บริหารที่ไม่ สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการวางแผน	82
19	การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน :ผู้บริหารที่ไม่ สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดองค์กร	83
20	การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน :ผู้บริหารที่ไม่ สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และศึกษานิเทศก์ ด้านการจัดองค์กรจำแนก เป็นรายคู่	84

- 21 การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่
สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการ
กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการ 85
- 22 การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่
สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการ
กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงาน 85
- 23 การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่
สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการ
กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการติดตามและประเมินผล 86
- 24 การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่
สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการ
กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการบริหาร 87
- 25 การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่
สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการ
กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกด้าน 88

ภูมิหลัง

จากแนวนโยบายของรัฐด้านการศึกษาซึ่งปรากฏตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) กล่าวว่า รัฐจะขยายและพัฒนาการศึกษาภาคบังคับทั้ง ด้านปริมาณและคุณภาพ ในด้านปริมาณให้เด็กที่มีอายุครบหกปีบริบูรณ์ได้มีโอกาสเข้ารับการ ศึกษาที่ทุกตำบลในปี พ.ศ. 2525 และมุ่งเน้นอย่างยิ่งในด้านคุณภาพโดยจะปรับปรุง คุณภาพของการเรียนการสอน ลดความสูญเปล่าทางการศึกษาโดยเฉพาะอัตราการซ้ำชั้น ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้นและมีคุณภาพทัดเทียมกันโดยการสนับสนุนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร (กระทรวงศึกษาธิการ 2526 : 48) และจากการสำรวจสภาวะทางการศึกษาของประเทศเกี่ยวกับปัญหาในด้านคุณภาพของการ ประถมศึกษาพบว่า การเรียนการสอนยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการ ตามหลักสูตรใหม่ เนื่องจากการพัฒนาครูให้สามารถสอนตามหลักสูตรดังกล่าวยังทำได้ไม่ทั่ว ถึง ครูยังไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน และข้าราชการวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 10) ดังนั้นสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดมาตรการสำคัญและเร่งด่วนในการปรับปรุง คุณภาพการประถมศึกษา กล่าวคือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 18)

1. พัฒนา ผลิต และจัดหาอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน กับการพัฒนาการ สอนตามหลักสูตรใหม่และที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
2. ผักอบรมครูประจำการให้สามารถใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนตาม (1) และสามารถพัฒนาและผลิตสื่อการสอนอย่างง่าย รวมทั้งอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้อย่าง เร่งด่วนได้
3. ประเมินคุณภาพของการประถมศึกษาแห่งชาติ (พัฒนาตัวบ่งชี้ในการ ประเมินและควบคุมคุณภาพการศึกษา)

ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในฐานะผู้รับผิดชอบ การจัดการประถมศึกษาส่วนใหญ่ของประเทศตระหนักถึงภารกิจอันสำคัญนี้ จึงได้จัดวาง แผนงานและโครงการต่าง ๆ ขึ้น เพื่อสนองนโยบายของรัฐและแก้ปัญหาด้านคุณภาพของ การประถมศึกษา ตลอดจนเป็นการสนองตอบต่อมาตรการในการปรับปรุงคุณภาพดังกล่าวแล้ว โครงการหนึ่งซึ่งเป็นที่คาดหวังว่าจะสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ได้ตรงเป้าหมายที่สุด คือ โครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา (จังหวัดปัตตานี - ศรีสะเกษ) โดยความช่วยเหลือจากธนาคารโลกระยะที่ 1 เริ่ม ดำเนินงานขึ้นโครงการทดลอง (pilot project) ในเขตสองจังหวัดคือปัตตานีและ ศรีสะเกษในปีงบประมาณ 2527 และจะขยายการดำเนินงานยังจังหวัดเป้าหมายในปี งบประมาณต่อไป เป้าหมายสำคัญของโครงการคือการพยายามหารูปแบบที่เหมาะสมในการ ปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา โดยการทดลองจัดตั้งศูนย์วิชาการจังหวัดและศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียน โดยศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะเน้นหนักในด้านการจัดวัสดุอุปกรณ์และสื่อ การสอนให้แก่โรงเรียนโดยอาศัยระบบกลุ่มโรงเรียนเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัด งบประมาณและส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียน ส่วนศูนย์วิชาการ จังหวัดจะทำหน้าที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนา ให้การอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ สามารถผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนเป็น ตลอดจนเป็นศูนย์รวมการสาธิตและสัมมนา ทางวิชาการอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 1 - 192)

สำหรับสภาพการจัดการประถมศึกษาในจังหวัดชัยนาท จากรายงานผลการวิจัย โครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาจังหวัดชัยนาท ปรากฏว่า ยังมีปัญหาในระดับสูง ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านคุณภาพทางการศึกษาซึ่งได้แก่ ปัญหาอัตราการ เลื่อนชั้นและความสามารถพื้นฐานของนักเรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร ทางการศึกษา เช่น อาคารเรียนหุุดโทรมและขาดแคลนห้องเรียน ขาดแคลนอุปกรณ์การ เรียนการสอนและห้องพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น (จังหวัดชัยนาท 2526 : 84 - 92) ดังนั้น ถ้าได้มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการโดยเฉพาะศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาใน จังหวัดชัยนาท จึงน่าจะช่วยคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ในด้านคุณภาพของการศึกษาและการ

ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนไปในทางที่ผิดขึ้น ทั้งนี้เพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นงานทางด้านวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียน แต่ด้วยความจำกัดของงบประมาณที่ได้รับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงไม่สามารถจัดหาหรือสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอเพื่อตอบสนองกับความต้องการของทุกโรงเรียนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 1) กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาจึงควรเป็นองค์กรที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานเรื่องศูนย์วิชาการนี้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ได้กำหนดให้กลุ่มโรงเรียนมีหน้าที่ในการปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนประถมศึกษาภายในกลุ่ม และมุ่งเน้นให้มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันในขอบข่ายงาน 6 งานคือ งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตามหลักของการบริหารความสำเร็จของการดำเนินงานใด ๆ ย่อมขึ้นกับองค์ประกอบในหลายด้าน อาทิเช่น การกำหนดทรัพยากรที่เหมาะสม ซึ่งได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ตลอดจนการมีกระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน ซึ่งได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การให้บริการ การประสานงาน การติดตามและประเมินผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีลักษณะที่สามารถแก้ไขสภาพที่เป็นปัญหาหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับทักษะของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายปฏิบัติการสอนและฝ่ายควบคุมดูแล อันประกอบด้วยครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารระดับอำเภอและระดับจังหวัด ศึกษาานิเทศก์อำเภอและศึกษาานิเทศก์จังหวัด เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาทักษะของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้สามารถตัดสินใจดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษากังกล่าว ต้องลงทุนด้วยงบประมาณของรัฐเป็นจำนวนสูงและส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของการศึกษา

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรมีการศึกษาทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษาานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์

วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์
วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาทใน
อนาคต ซึ่งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าวนี้อาจเป็นประโยชน์ยิ่งในการ
แก้ไขสภาพที่เป็นปัญหา การพัฒนาการเรียนการสอน และการปรับปรุงคุณภาพของการ
ประถมศึกษา ในจังหวัดชัยนาท ซึ่งย่อมหมายถึงการบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงคุณภาพ
ของการประถมศึกษาตามแนวนโยบายของรัฐ และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5
(พ.ศ. 2525 - 2529) ด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหาร
ที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนะระหว่างครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่
ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถม
ศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดชัยนาท ในอันที่จะสามารถวางแนวทางการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนที่
เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาตามทัศนะของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งศูนย์วิชา
การกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าว จะอำนวยความสะดวกในการพัฒนาการเรียนการสอน
และการปรับปรุงคุณภาพของการประถมศึกษาในจังหวัดชัยนาท รวมทั้งเป็นการสนองนโยบาย
ของรัฐและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการเร่งรัดปรับปรุงคุณภาพ
การประถมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะแนวทางการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ โดยการศึกษาใน 2 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านทรัพยากรทางการบริหาร ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1.1.1 ด้านบุคลากร

1.1.2 ด้านงบประมาณ

1.1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

1.2 ด้านกระบวนการบริหาร ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1.2.1 ด้านการวางแผน

1.2.2 ด้านการจัดองค์กร

1.2.3 ด้านการให้บริการ

1.2.4 ด้านการประสานงาน

1.2.5 ด้านการติดตามและประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 228 คน จากโรงเรียนจำนวน 228 โรงเรียน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน

2.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,297 คน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่มจากครูผู้สอนในโรงเรียนที่ผู้บริหารได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามวิธีการในข้อ 2.1 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 330 คน

2.3 ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 33 คน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง.

3.1.1 ครูผู้สอน

3.1.2 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.3 ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ทัศนะเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

3.2.1 ทัศนะด้านทรัพยากรทางการบริหาร ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

3.2.1.1 ด้านบุคลากร

3.2.1.2 ด้านงบประมาณ

3.2.1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

3.2.2 ทัศนะด้านกระบวนการบริหาร ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

3.2.2.1 ด้านการวางแผน

3.2.2.2 ด้านการจัดองค์การ

3.2.2.3 ด้านการให้บริการ

3.2.2.4 ด้านการประสานงาน

3.2.2.5 ด้านการติดตามและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท ซึ่งทำหน้าที่บริหารงานและบังคับบัญชาในโรงเรียน

ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ หมายถึง ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และศึกษานิเทศก์ ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษานิเทศก์จังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอ

ทัศนะ หมายถึง ระดับความเห็นที่ต้องการจะให้เป็นไปเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ศูนย์วิชาการที่จัดให้มีขึ้นภายในกลุ่มโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เน้นหนักในด้านใช้เป็นศูนย์รวมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนเพื่อให้บริการแก่โรงเรียน เป็นศูนย์การศึกษาและพัฒนาสื่อการสอน ให้การพัฒนาบุคลากร ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการอื่น ๆ เพื่อการเร่งรัดปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาโดยอาศัยระบบกลุ่มโรงเรียนเป็นหลัก

การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง วิธีการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท ซึ่งจะต้องมีการกำหนดทรัพยากรทางการบริหาร และกระบวนการบริหารที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการจัดการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาทด้วย

ทรัพยากรทางการบริหาร หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานหรือสิ่งที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

กระบวนการบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน
ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยการวางแผน การจัดองค์กร การให้
บริการ การประสานงาน การติดตามและประเมินผล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโครงการและการบริหารโครงการ

ตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น

- 2.1 สภาพปัญหาของการจัดการประถมศึกษา
- 2.2 สื่อการสอน การใช้สื่อการสอน และปัญหาการใช้สื่อการสอน
- 2.3 แนวนโยบาย มาตรการ และโครงการแก้ปัญหาเรื่องสื่อการสอน
- 2.4 สภาพปัญหาและนโยบายการจัดการประถมศึกษาในจังหวัดชัยนาท

ตอนที่ 3 แบ่งออกเป็น

- 3.1 ความรู้เกี่ยวกับศูนย์วิชาการ
- 3.2 โครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา

(จังหวัดปัตตานี - ศรีสะเกษ)

ตอนที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโครงการ และการบริหารโครงการ

ตอนที่ 1 แบ่งหัวข้อการศึกษาตามลำดับดังนี้

1. ความหมายและลักษณะของโครงการ
2. การบริหารโครงการ ประกอบด้วย
 - 2.1 ทรัพยากรการบริหาร
 - 2.2 กระบวนการบริหาร
3. บทบาทของผู้บริหารโครงการ

ความหมายและลักษณะโครงการ

โครงการ หมายถึง "แผนหรือเค้าโครงที่กะกำหนดไว้" (ราชบัณฑิตยสถาน 2525 : 199) นอกจากนี้ได้มีผู้ให้ความหมายแตกต่างออกไปบ้างโดยส่วนใหญ่เน้นในแง่ของกลุ่มกิจกรรมหรืองานที่ต้องดำเนินการ ดังเช่น "โครงการหมายถึงกลุ่มกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์และแต่ละกิจกรรมมีเป้าหมายอันเดียวกัน" (อนันต์ เกตุวงศ์ 2526 : 125) หรือ หมายถึงการนำเอากลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมาดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายเฉพาะของแผนงาน ซึ่งจะบรรจุอยู่ในแผนเพื่อเป็นส่วนสนับสนุนให้แผนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 6) จึงอาจกล่าวได้ว่า โครงการเป็นฐานหรือเค้าโครงที่สำคัญของแผนพัฒนาต่าง ๆ เมื่อมีการนำโครงการที่บรรจุไว้ในแผนไปปฏิบัติจะเกิดผลสนองจุดมุ่งหมายและการพัฒนาตามที่ได้กำหนดไว้ (ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ 2524 : 9) ทั้งนี้เนื่องจากโดยคุณลักษณะของโครงการที่ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับเป้าหมาย กิจกรรม ระยะเวลา และค่าใช้จ่ายที่ชัดเจนในระดับที่ทำงานได้ (ประมวล เสนาฤทธิ์ 2526 : 346) และโดยเหตุที่โครงการมีความสำคัญสูงสุดในแง่ของความสามารถในการนำไปปฏิบัติดังกล่าวแล้ว จึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องใช้ทรัพยากรและกระบวนการหรือเทคนิควิธีทั้งที่เป็นศาสตร์และเป็นศิลป์ เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับลักษณะทั่วไปของโครงการ อธิปไตย กลีสุนทร (อธิปไตย กลีสุนทร 2526 : 279) ได้ให้ความเห็นว่า "โครงการเกิดจากลักษณะความพยายามที่จะจัดกิจกรรมหรือดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาหรือลดหรือขจัดปัญหาและความต้องการทั้งในสภาวะปัจจุบันและอนาคต โดยทั่วไปสามารถแยกได้หลายประเภท เช่น โครงการเพื่อสนองความต้องการ โครงการพัฒนาทั่วไป โครงการตามนโยบายเร่งด่วน เป็นต้น"

การบริหารโครงการ

วิจิตร ศรีสะอ้าน (วิจิตร ศรีสะอ้าน 2523 : 42) ได้กล่าวว่า ปัจจัยพื้นฐานที่จะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มี 4 ประการคือ คน เงิน

วัตถุประสงค์ของการจัดการ ประกอบกับแนวคิดซึ่ง อุทัย บุญประเสริฐ (อุทัย บุญประเสริฐ 2527 : 83) เสนอว่า การบริหารคือ การจัดการทรัพยากร การบริหาร ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นได้ว่า การบริหารใด ๆ รวมทั้งการบริหารโครงการ จะสำเร็จได้ต้องประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 2 ประการประกอบกัน คือ ทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ และการจัดการ จึงอาจสรุปได้ว่า การบริหารโครงการ ควรประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ทรัพยากรการบริหาร

2. กระบวนการบริหาร

ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละประการ ดังนี้

1. ทรัพยากรการบริหาร

อุทัย บุญประเสริฐ (อุทัย บุญประเสริฐ 2527 : 122) ได้กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงานโครงการต่าง ๆ ประกอบด้วย กำลังคนและคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเงิน วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานหรือการบริหาร ตลอดจนนโยบายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนโยบายเฉพาะอย่างสำหรับงานหรือโครงการนั้น ประกอบกับที่ ประสิทธิ์ ทงยิ่งศิริ (ประสิทธิ์ ทงยิ่งศิริ 2527 : 17 - 22) ได้เสนอลักษณะของโครงการ 5 ประการคือ ต้องมีวัตถุประสงค์ มีความเป็นเอกเทศ มีการกำหนดรูปแบบที่กลมกลืน มีสถานที่ตั้ง และมีจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุด จึงสรุปได้ว่าทรัพยากรการบริหารควรประกอบด้วย

1.1 คน เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด อุทัย บุญประเสริฐ (อุทัย บุญประเสริฐ 2527 : 93) ได้เสนอวิธีจัดกำลังคน ไว้ดังนี้

1.1.1 ต้องมีการกำหนดลักษณะและปริมาณความต้องการกำลังคน

1.1.2 มีการคัดเลือกบุคลากรสำหรับตำแหน่งงานต่าง ๆ ในองค์การ

1.1.3 มีการพัฒนาบุคลากร

1.2 เงินหรืองบประมาณ

1.3 วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจน อาคารสถานที่

2. กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหารโครงการเป็นหัวใจของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ เพราะเป็นกระบวนการที่จะให้คนทำงานในเรื่องต่าง ๆ ตามระยะและวิธีการที่ได้กำหนดไว้จนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ กระบวนการบริหารโครงการอาจแบ่งเป็นหลายขั้นตอนต่างกัน ดังเช่น อูบล บรรหารสุภาวาท (อูบล บรรหารสุภาวาท 2526 : 47) แบ่งขั้นตอนการบริหารโครงการออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนวางแผน ขั้นปฏิบัติการ และขั้นประเมินผล หรือที่ อัลเลน (Allen, n.d. : unpage อ้างอิงมาจาก อุทัย บุญประเสริฐ 2527 : 92) ได้แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น 5 ประการคือ การวางแผน การจัดรูปงาน การจัดกำลังคน การอำนวยการ และการควบคุม หรืออาจแบ่งตามกระบวนการ POSDCORB ซึ่งเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย อันหมายถึง การวางแผน การจัดองค์กร การจัดกำลังคน การควบคุม การประสานงาน การรายงานผล และการงบประมาณ แต่ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การวางแผน

2.2 การจัดองค์กร

2.3 การให้บริการ

2.4 การประสานงาน

2.5 การติดตามและประเมินผล

ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละตอน ดังนี้

2.1 การวางแผน

อุทัย บุญประเสริฐ (อุทัย บุญประเสริฐ 2527 : 114) ได้กล่าวถึงเทคนิคที่นำมาใช้ในการวางแผนปฏิบัติการว่ามีหลายประการแต่ควรเลือกใช้ให้เหมาะสม เช่น การกำหนดรายการปฏิบัติ (Lasing) การใช้กำหนดการ (Scheduling) การทำตารางการทำงาน (Work table) การทำแผนปฏิบัติการ (Gantt's Chart) การทำแผนข่ายงาน (Network) การใช้ PERT และ CPM เป็นต้น

2.2 การจัดองค์กร

อุทัย บุญประเสริฐ (อุทัย บุญประเสริฐ 2527 : 93) กล่าวว่า การจัดองค์กร ควรประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้คือ

2.2.1 การกำหนดโครงสร้างและการจัดหมวดหมู่งาน (Structuring)

2.2.1 การกำหนดการประสานงานในระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดไว้ (Integrating)

นอกจากนี้แล้ว ประมวล เสนาฤทธิ์ (ประมวล เสนาฤทธิ์ 2526 : 349 - 350) ได้เสนอลักษณะการจัดองค์กรเพื่อบริหารโครงการไว้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. จัดตามหน้าที่หรือลักษณะงาน (Functional organization or Linking Pin) หมายถึง การจัดตามลักษณะงานที่ทำ เช่น งานอำนวยการ งานวางแผน งานงบประมาณ โดยจะแบ่งแยกออกไปตามหน้าที่

2. จัดเป็นโครงการ (Project Team Organization) หมายถึง การจัดองค์กรที่แยกออกมาเป็นโครงการโดยเฉพาะ มีหน้าที่พิเศษเป็นการชั่วคราวภายในโครงการ ซึ่งการจัดโครงการในลักษณะนี้ทำเฉพาะโครงการใหญ่ ๆ และมีปริมาณงานพอที่จะระดมหรือคัดเลือกบุคลากรมาร่วมกันดำเนินงานเป็นการเฉพาะ ในการปฏิบัติมักมอบหมายให้บุคคลกลุ่มหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ

3. จัดแบบผสม (Matrix - type Organized) เป็นการผสมผสานระหว่างการจัดองค์กรแบบที่ 1 และ 2 เพราะบุคลากรมักมีงานรับผิดชอบหลายอย่าง การมอบหมายงานให้รับผิดชอบเฉพาะโครงการเป็นไปได้ยาก โครงการของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนใหญ่มีลักษณะการจัดองค์กรบริหารแบบนี้

4. การจัดแบบอิสระ (Collegial Staff) เป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระมาก เหมาะสำหรับงานด้านวิชาการ เช่น การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย

2.3 การให้บริการ

โดยส่วนใหญ่ การจัดดำเนินโครงการใด ๆ ก็ดี มักมุ่งเน้นถึงผลอันเกิดขึ้น หรือ เพื่อให้บริการแก่บุคลากรในองค์กร ลักษณะการให้บริการจึงแตกต่างกันออกไปตาม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และการดำเนินงานของแต่ละโครงการ

2.4 การประสานงาน

การประสานงาน เป็นการจัดระเบียบงานเพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันปฏิบัติงาน โดยไม่ทำงานซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน เป็นการประหยัดเวลาและทรัพยากรในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย วิจิตร วรุตบางกูร (วิจิตร วรุตบางกูร ม.ป.ป. : 205 - 207) ได้เสนอวิธีการประสานงานภายในองค์การไว้ 10 ประการ คือ

- 2.4.1 ใช้แผนผังโครงสร้างขององค์การ
- 2.4.2 จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
- 2.4.3 การใช้คณะกรรมการ เพื่อให้มีการตัดสินใจโดยบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย
- 2.4.4 ใช้วิธีการงบประมาณ
- 2.4.5 การติดตามความก้าวหน้าของงานและระบบรายงานเป็นระยะ ๆ
- 2.4.6 การใช้เจ้าหน้าที่ประสานงานโดยเฉพาะ
- 2.4.7 การใช้สัมพันธภาพและการติดต่อที่ไม่เป็นทางการ
- 2.4.8 การจัดให้มีการประชุมปรึกษาคณะ
- 2.4.9 การจัดทำปฏิทินการทำงานและจัดระบบเอกสาร
- 2.4.10 การจัดให้มีการพัฒนาบุคลากร

2.5 การติดตามผลและประเมินผลโครงการ

อุบล บรรหารศุภวาท (อุบล บรรหารศุภวาท 2526 : 448) ให้ความหมายว่า การติดตามผล (Follow - up) เป็นการตรวจการปฏิบัติงานและผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วว่าได้ผลหรือไม่อุปสรรคปัญหาประการใดบ้าง เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้น ๆ ให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติจริง (Actual Result) กับผลที่คาดว่าจะได้รับ (วิระผล สุวรรณันท์ 2525 : 63) การติดตามผลและประเมินผลโครงการจึงเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งช่วยในการให้ข้อมูลหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการอย่างมีเหตุผลและมีหลักการ

นอกจากนี้แล้ว อุทัย บุญประเสริฐ (อุทัย บุญประเสริฐ 2527 : 133) ได้เสนอขั้นตอนในการประเมินผลไว้ดังนี้

2.5.1 กำหนดโครงการหรือเรื่องที่จะประเมิน

2.5.2 กำหนดโครงสร้างและแผนแบบการประเมิน (รวมทั้งการจัดทำเครื่องมือ)

2.5.3 ดำเนินการประเมิน

2.5.4 การจัดทำรายงานการประเมิน

บทบาทของผู้บริหารโครงการ

สำหรับในส่วนของหัวหน้าหรือผู้บริหารโครงการ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในโครงการดี จะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ จำเป็นจะต้องมีความสามารถและคุณสมบัติในการทำงานและเป็นผู้นำตามสมควร เพราะในปัจจุบันบทบาทของผู้บริหารจะเปลี่ยนไปไม่ใช่เป็นแค่ผู้บังคับบัญชาเท่านั้น แต่ควรมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารโครงการ ใน 3 ประการด้วยกัน คือ

1. เป็นผู้นำทีมงาน (Leading the work) ได้แก่การกำหนดหรือวางเป้าหมายการทำงาน การให้คำแนะนำ การพิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น
2. ทำการติดต่อสื่อสาร (Communication) ได้แก่การประชาสัมพันธ์ การเจรจาข้อมูล การกระจายข้อมูลให้ทีมงาน การมอบหมายงาน การจัดทำรายงานต่าง ๆ เป็นต้น
3. การตัดสินใจ (Decision Making) ได้แก่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การจัดสรรทรัพยากร การกำหนดเป้าหมาย การต่อรอง การปรับปรุงงาน เป็นต้น

ตอนที่ 2

ตอนที่ 2 แบ่งการศึกษาตามลำดับดังนี้

1. สภาพปัญหาของการจัดการประถมศึกษา
2. สื่อการสอน การใช้สื่อการสอน และปัญหาการใช้สื่อการสอน
3. แนวนโยบาย มาตรการ และโครงการแก้ปัญหาเรื่องสื่อการสอน
4. สภาพปัญหา และนโยบายการจัดการประถมศึกษาในจังหวัดชัยนาท

สภาพปัญหาของการจัดการประถมศึกษา

ในปัจจุบันปรากฏว่า การจัดการประถมศึกษา ยังประสบปัญหามากมายทั้งในด้านคุณภาพ ความเป็นเอกภาพ ความเสมอภาค ตลอดจนโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณภาพของการประถมศึกษา อันสืบเนื่องมาจากความขาดแคลน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งอาจประมวลสภาพปัญหาดังกล่าวทั้งในระดับชาติ และระดับโรงเรียน ได้ดังนี้

1. ระดับชาติ จากผลงานการวิจัยเกี่ยวกับ "การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พ.ศ. 2525 - 2534" ได้สรุปสภาพปัญหาของการประถมศึกษาโดยประมวลจากผลงานการวิจัยหลายเรื่อง ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 84 - 88)

1.1 คุณภาพของนักเรียนที่เข้าสู่ระบบประถมศึกษาในด้านสุขภาพ ความพร้อมด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณสมบัติที่จำเป็นในการดำรงชีวิตยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ และของท้องถิ่น

1.2 คุณภาพขององค์กรประกอบที่มีผลกระทบต่อการจัดการประถมศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหาร ครู เจตคติของผู้ปกครอง ความร่วมมือจากชุมชน และการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

1.3 ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการประถมศึกษา ทั้งในแง่ของการบริหาร การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนยังอยู่ในระดับต่ำ

1.4 การกระจายทรัพยากรทางการศึกษายังทำไม่ได้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านบุคลากร อาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน

1.5 การกระจายโอกาสทางการศึกษายังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล ชุมชนแออัด และชนกลุ่มน้อย

1.6 การวางแผนเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษายังมีน้อยมาก

2. ระดับโรงเรียน มีปัญหามากมายเช่นเดียวกัน ซึ่งแบ่งประเด็นของการศึกษาดังนี้

2.1 สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จากการศึกษางานวิจัยหลายเรื่องซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคและความต้องการความช่วยเหลือของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบข้อมูลที่ค่อนข้างสอดคล้องกันทั่วประเทศ ดังเช่น ในภาคเหนือได้แก่จังหวัดเชียงราย (เกษมา สารสมุทร 2524 : บทคัดย่อ) จังหวัดตาก (กิตติศักดิ์ เปรมสุข 2524 : บทคัดย่อ) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นที่จังหวัดอุบลราชธานี (นิคม ทองพิทักษ์ 2521 : บทคัดย่อ) จังหวัดกาฬสินธุ์ (ชัยพงษ์ สุวรรณรักษ์ 2526 : 59) จังหวัดร้อยเอ็ด (ประเสริฐ ชาวงษ์ 2525 : 77) ในภาคกลางเช่นที่จังหวัดสุพรรณบุรี (ปัดญา แก้วกัญ 2523 : 56) จังหวัดราชบุรี (ยุพา ประถมภักดิ์ และคณะ 2524 : บทคัดย่อ) ในภาคใต้ เช่นที่จังหวัดระนอง (อรทัย จันทวิธานวงศ์ และคณะ 2525 : บทคัดย่อ) กล่าวคือ มีสภาพปัญหาและอุปสรรคที่คล้ายคลึงกันมาก โดยมีปัญหาระดับสูงมากในด้านการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ เพราะไม่สามารถจัดทำได้ ขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อ ขาดแคลนห้องพิเศษต่าง ๆ ขาดแคลนเอกสารคู่มือ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือในการขจัดปัญหาดังกล่าว เหล่านี้เป็นอย่างมาก นอกจากนั้นแล้วก็จะยังมีปัญหาแตกต่างกันออกไปตามสภาพพื้นที่ เช่นจำนวนครูไม่เพียงพอ ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ปัญหาผู้ปกครองไม่เข้าใจหลักสูตรใหม่เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งจากการสังเคราะห์ผลงานวิจัยดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนในหลายท้องถิ่นประสบปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกัน และแม้จะมีการพยายามแก้ปัญหาดังกล่าวหรือไม่ก็ตามปัญหาเหล่านี้ยังคงอยู่

2.2 สภาพปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา องค์ประกอบอย่างหนึ่งที่จะยังผลให้การเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่บรรลุเป้าหมาย คือการเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูไปในทางที่พึงประสงค์ แต่ว่าผลจากการวิจัยพบว่าปัญหาในองค์ประกอบด้านนี้ เช่น พฤติกรรมการสอน การสอนของครูที่ใช้หลักสูตรใหม่และหลักสูตรเก่ามีลักษณะเช่นเดียวกัน (กรมวิชากร 2523 : บทคัดย่อ)

ครูเห็นการสอนเนื้อหามากกว่าให้นักเรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ขาดการสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แก่นักเรียน (สงบ พงศ์อารยะ และคณะ 2525 : บทคัดย่อ) หรือจนถึงกับกล่าวว่าโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการใช้หลักสูตรใหม่ให้บรรลุผลตามเป้าหมาย และแนวนโยบายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้ (พิทยาลงกรณ์ พิลาศเอมอร 2523 : 46) ทั้งนี้ครูผู้สอนส่วนใหญ่อาจต้องการเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของตนเองให้ดีขึ้น แต่มีปัจจัยอื่นที่เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่ พบว่าครูขาดแคลนสื่อการสอนตามหลักสูตร และไม่ค่อยเข้าใจหลักสูตรใหม่เป็นต้น (พิศิษฐ์ พันธุวิษ 2524 : บทคัดย่อ) นอกจากนี้มีผลงานวิจัยที่สนับสนุนในเรื่องนี้ได้แก่ ผลงานวิจัยของ แจ่มจันทร์ ปรีชาวนิชย์ (แจ่มจันทร์ ปรีชาวนิชย์ 2521 : บทคัดย่อ) กับ ยุพา ประถมภัฏ และคณะ (ยุพา ประถมภัฏ และคณะ 2524 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของครูในจังหวัดราชบุรี ในปี พ.ศ. 2521 และ 2524 ตามลำดับ ก็พบสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน คือการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน ครูไม่มีเวลาผลิต เพราะมีชั่วโมงสอนมาก ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ เหล่านี้เป็นต้น หรืองานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการรับความช่วยเหลือของครูผู้สอน เช่น กษมา สารสมุทร พบว่าครูประถมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของตนเองในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกวิธี และเทคนิคการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียน การวัดและการประเมินผลเป็นต้น (กษมา สารสมุทร 2524 : บทคัดย่อ) นอกจากนี้ งานวิจัยของ สงบ พงศ์อารยะ อรทัย จันทรวินาวัจน และ ชัยพงษ์ สุวรรณรักษ์ ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการความช่วยเหลือของครูดังกล่าวแล้ว พบว่าลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งอาจจัดให้เรียงลำดับความสำคัญตามความต้องการมากที่สุด ดังนี้

- 2.2.1 การจัดสื่อการเรียนการสอนให้อย่างเพียงพอ อาจเป็นรูปของศูนย์วัสดุอุปกรณ์ หรือต้องจัดงบประมาณในการจัดซื้อให้เพียงพอเพียง
- 2.2.2 การเข้ารับการอบรมวิธีการผลิตสื่อ
- 2.2.3 วัสดุหรือเอกสารอื่น ๆ เช่น หลักสูตร คู่มือครู แผนการสอน
- 2.2.4 การนิเทศการศึกษาหรือให้คำแนะนำปรึกษาจากศึกษานิเทศก์

สื่อการสอน การใช้สื่อการสอน และปัญหาการใช้สื่อการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 56) ได้ทำการสังเคราะห์ผลงานการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องสื่อการสอนโดยตรงและสรุปไว้ดังนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการสร้างและการใช้สื่อการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า โรงเรียนในชนบทส่วนใหญ่ผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เอง สื่อการสอนส่วนใหญ่ได้มาจากหน่วยราชการ สถาบัน องค์กร หรือมูลนิธิ รongลงมาคือผลิตขึ้นเอง ชื้อเอง ครูในโรงเรียนชนบทส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสื่อการสอนด้วยการศึกษาจากตำราและเอกสารมากที่สุด ส่วนครูโรงเรียนในเมืองมีความรู้จากการได้รับการอบรมวิชาการนั้นมาก่อน

การสร้างสื่อการสอนใหม่ ๆ เพื่อใช้ประกอบการสอน เช่น บทเรียนโปรแกรมชุดการสอน บทเรียนโมดูล หนังสืออ่านประกอบ ส่วนแต่มีคุณภาพและสามารถนำมาใช้ในการสอนอย่างได้ผล แม้บางอย่างนำมาทดลองใช้กับนักเรียนแล้วไม่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากเมื่อไม่ใช้ก็ตาม แต่ในด้านอื่น เช่น ทักษะคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาเป็นต้น ปรากฏว่าสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้สื่อการสอนเหล่านี้

ในด้านปัญหาการใช้สื่อการสอน มนตรี แยมกลีกร (มนตรี แยมกลีกร 2525 : 164 - 165) พบว่าครูในโรงเรียนท่าंगไกลคมนาคมมีปัญหาในเรื่องขาดเงินในการจัดซื้อวัสดุทัศนวัสดุ ไม่มีเครื่องมือในการทำทัศนวัสดุ ขาดผู้แนะนำช่วยเหลือในการทำ ขาดทักษะในการใช้ กลุ่มโรงเรียนไม่มีศูนย์บริการทัศนวัสดุเพื่อให้ขอยืมใช้ ทัศนวัสดุของโรงเรียนมีไม่เพียงพอ ครูมีความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในด้านด้านวิธีการทำทัศนวัสดุประกอบการสอน วิธีการใช้ การจัดและเก็บรักษา มากน้อยตามลำดับ

นอกจากนี้แล้วยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องความไม่เข้าใจระหว่างผู้บริหารและครูในเรื่องทัศนวัสดุอีกไม่น้อย ดังเช่น ในเรื่องการพัฒนาบุคลากรประจำการ ผู้บริหารมีความเห็นว่าการให้อบรมในเนื้อหาวิชาที่นำมาใช้ในการปฏิบัติการสอนมากที่สุด ในขณะที่ตัวครูเองต้องการทัศนวัสดุประเภทมากที่สุด ผู้บริหารคิดว่าปัญหาที่มากที่สุดคือการบริหารห้องสมุดโรงเรียน แต่ครูคิดว่าปัญหาที่มากที่สุดคือการขาดวัสดุที่ใช้ประกอบการสอน

(วิทย์นันท์ นันทะ 2525 : บทคัดย่อ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แนน ชินพงศ์ ซึ่งพบว่าในกระบวนการบริหารวิชาการ งานที่โรงเรียนปฏิบัติน้อยที่สุดคือด้านสื่อการเรียน และห้องสมุด (แนน ชินพงศ์ 2522 : บทคัดย่อ) และยังมีปัญหาในเรื่องผู้บริหาร ระดับสูงไม่เห็นความสำคัญของโสตทัศนวัสดุ มักตัดทอนงบประมาณด้านนี้อยู่เสมอ (บุญทัศน์ หุนคำ 2517 : 173) จึงเห็นได้ว่าความคิดของผู้บริหารและครูในเรื่องสื่อการสอนยังมีความแตกต่างกันอยู่ไม่น้อย

แนวนโยบาย มาตรการ และโครงการแก้ปัญหาเรื่องสื่อการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอนโยบายและมาตรการในการ แก้ปัญหาเรื่องสื่อการสอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 77 - 78)

1. นโยบาย ในการแก้ปัญหาเรื่องสื่อการสอน

1.1 จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียน หนังสืออ่านประกอบให้ครบตามหลักสูตร ที่กำหนดไว้

1.2 พัฒนาและสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อลด การลงทุนทางการศึกษา

1.3 พัฒนาคุณภาพของครูให้มีความรู้และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน พร้อมทั้งให้มีการกระจายครูออกไปยังท้องถิ่นห่างไกล อย่างพอเพียง

2. มาตรการในการแก้ปัญหาสื่อการเรียนการสอน

2.1 ดำเนินการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสื่อการเรียนและวัสดุอุปกรณ์ และจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้น

2.2 จัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ที่ใช้เพื่อการสอนในระดับ อำเภอ กลุ่มโรงเรียน เพื่อให้ชุมชน เวียนร่วมกันและหาทางให้ท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือ โรงเรียนในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์การสอนด้วย

2.3 จัดตั้งศูนย์ผลิตสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนอบรมครูเพื่อประสิทธิภาพการใช้และการเก็บรักษาอุปกรณ์

2.4 นำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เช่น โครงการส่งเสริมสมรรถภาพการเรียนการสอน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในฐานะผู้รับผิดชอบในการจัดการประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ จึงได้กำหนดโครงการที่สนองนโยบาย และมาตรการในการแก้ปัญหาเรื่องสื่อการสอน ไว้ดังนี้

1. โครงการจัดหาแบบเรียน อุปกรณ์การเรียน และเครื่องแบบนักเรียน ในปี พ.ศ. 2524 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2524 : 1 - 48)
2. โครงการจัดหาสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 เพื่อจัดหาวัสดุและสื่อการสอนต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวกแก่ครู ซึ่งจะจัดงบประมาณให้เป็นโครงการต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 94)
3. โครงการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาด้วยความช่วยเหลือขององค์การยูนิเซฟ พ.ศ. 2525 - 2529 ซึ่งมุ่งเน้นให้การสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนในกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 1 - 349)
4. โครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา (จังหวัดปัตตานี - ศรีสะเกษ) ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องการจัดตั้งศูนย์วิชาการระดับจังหวัดและระดับกลุ่มโรงเรียน เพื่อจัดให้มีวัสดุทัศนวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้บริการหมุนเวียนกันภายในกลุ่มโรงเรียนอย่างพอเพียง รวมทั้งให้มีการรวบรวมสถิติข้อมูล มีการนิเทศติดตามผล เป็นต้นควบคู่ไปด้วย จึงมีลักษณะเป็นศูนย์ทางวิชาการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 1 - 92)

สภาพปัญหาและนโยบายการจัดการประถมศึกษาในจังหวัดชัยนาท

จากรายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาจังหวัดชัยนาท พบว่ายังมีปัญหาในระดับสูงหลายด้านสรุปได้ดังนี้ (จังหวัดชัยนาท 2526 : 84 - 92)

1. ปัญหาคุณภาพทางการศึกษา คือ อัตราการเลื่อนชั้นต่ำและความสามารถพื้นฐานของนักเรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร นักเรียนขาดความพร้อมและอื่น ๆ

2. ปัญหาบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ การขาดแคลนครูที่มีความถนัดหรือความสามารถพิเศษ

3. ปัญหาทรัพยากรทางการศึกษา ได้แก่ ปัญหาอาคารเรียนทรุดโทรมและขาดแคลนห้องเรียน ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน ขาดแคลนห้องพิเศษต่าง ๆ

4. ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งทำให้มีคุณภาพการศึกษาต่ำเพราะไม่อาจจัดสรรทรัพยากรได้อย่างพอเพียงได้ รวมทั้งการขาดแคลนครูในโรงเรียนเหล่านี้ด้วย

ถ้าจะพิจารณาเฉพาะในเรื่องการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนพบว่า มีสาเหตุมาจากการขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อ โรงเรียนขาดการเอาใจใส่ดูแลรักษา ขาดความรู้และประสบการณ์ตลอดจนทุนในการผลิต การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน ยังไม่สอดคล้องกับเนื้อหาของมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้นข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ ต้องมีการจัดสรรงบประมาณค่าวัสดุและอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนมากขึ้น มีการจัดอบรมการผลิตการใช้ตลอดจนการบำรุงรักษา จัดห้องอุปกรณ์หรือศูนย์อุปกรณ์การเรียนการสอนระดับกลุ่มโรงเรียนและให้บริการแก่โรงเรียนภายในกลุ่ม โดยให้โรงเรียนทุกโรงเรียนมีส่วนร่วม และจัดการเรียนการสอนในระบบหมุนเวียนอุปกรณ์

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาทได้วางแนวนโยบายที่สำคัญเพื่อแก้ไข กล่าวคือ การเร่งรัดปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นโดยพัฒนาการเรียนการสอน การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้โดยมุ่งลดความสูญเสียทางการศึกษา และให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร การนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เป็นต้น ซึ่งมีโครงการต่าง ๆ ที่สนองนโยบาย เช่น โครงการประเมิน

มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โครงการนิเทศและติดตามผลการศึกษา โครงการวิจัยและทดลองหารูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา และอื่น ๆ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท 2525 : 119)

จากการศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานีและศรีสะเกษ ภายใต้งานโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาในลักษณะเกี่ยวกับจังหวัดชัยนาทพบว่า มีทั้งสภาพปัญหาที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน กล่าวคือ ในทั้งสองจังหวัดมีความขาดแคลนในด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ทางการศึกษาในระดับสูงมากเช่นเดียวกัน แต่เป็นที่น่าสนใจที่ว่า สภาพภาพทางการศึกษาของจังหวัดศรีสะเกษอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก อัตราการตกซ้ำชั้นมีความสัมพันธ์กับอัตราการมาเรียนของนักเรียนสูงกว่าตัวแปรคู่อื่น ๆ ส่วนในจังหวัดปัตตานีปัญหาที่สำคัญคือ มีโรงเรียนขนาดเล็กและมีคุณภาพต่ำ ในด้านบุคลากรมีการกระจายอัตรากำลังครูไม่ทั้ดเทียมกัน ทำให้คุณภาพทางการศึกษาแตกต่างกัน (จังหวัดปัตตานี 2526 : 1 - 146) และ จังหวัดศรีสะเกษ 2525 : 1 - 122)

จึงอาจสรุปได้ว่าโดยส่วนรวมแล้วปัญหาการจัดการประถมศึกษาของทั้งสามจังหวัด มีลักษณะคล้ายคลึงกัน การนำโครงการที่มีเป้าหมายในลักษณะเดียวกันมาดำเนินการก็น่าจะเป็นผลดีในการแก้ปัญหา แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าความต้องการในด้านทรัพยากรทางการบริหารและกระบวนการดำเนินการจะต้องเป็นอย่างเดียวกัน เพราะในท้องถิ่นที่แตกต่างกันย่อมมีความต้องการในรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป การศึกษาที่สนใจและความต้องการที่แท้จริงของฝ่ายปฏิบัติการก่อนการดำเนินงานโครงการจึงจะช่วยให้โครงการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมายยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3

แบ่งหัวข้อการศึกษา ตามลำดับดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับศูนย์วิชาการ
2. โครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา (จังหวัดปัตตานี-ศรีสะเกษ)

ความรู้เกี่ยวกับศูนย์วิชาการ

แบ่งการศึกษา ตามลำดับดังนี้

1. ความหมาย วัตถุประสงค์ และหน้าที่ของศูนย์วิชาการ
2. ศูนย์วิชาการระดับต่าง ๆ
3. การจัดตั้งศูนย์วิชาการในประเทศไทย
4. องค์ประกอบสำคัญภายในศูนย์วิชาการ
5. งานวิจัยเกี่ยวกับศูนย์วิชาการ

ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละตอน ดังนี้

1. ความหมาย วัตถุประสงค์ และหน้าที่ของศูนย์วิชาการ

ไม่มีผู้ให้ความหมายของศูนย์วิชาการไว้อย่างเด่นชัดนัก เนื่องจากศูนย์วิชาการมีหลายประเภท หลายระดับ แต่มีผู้ให้ความหมายรวม ๆ ไว้ คือ เบสวิก (Beswick. 1972 : Unpage. อ้างอิงมาจาก อำนาง จันทรเป็น 2521 : 19) อธิบายว่า ศูนย์วิชาการ เป็นแหล่งวิชาการที่รวมทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งอาจเป็นวัตถุสิ่งของ หรือสิ่งเข้าผู้เรียน รวมทั้ง หนังสือวารสาร หนังสือพิมพ์ รูปภาพ แผนผัง แผนที่ แผนภูมิ รูปถ่าย ไมโครฟิล์ม สไลด์ फिल्मสตริป ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง โปรแกรมวิทยุและโทรทัศน์ วิดีโอเทป แบบเรียน สำเร็จรูปโมเดล รวมทั้งบุคคลและวัตถุสิ่งของในชุมชน บางที่อาจรวมถึงสิ่งมีชีวิตในทางสัตววิทยาและพฤกษศาสตร์

สำหรับศูนย์วิชาการ ตามแนวคิดของ โฮลเดอร์ (Holder. 1974 : unpage อ้างอิงมาจาก อำนาง จันทรเป็น 2521 : 18) เป็นแหล่งความรู้ ข้อมูล กิจกรรม ความคิดหรือรวมถึงทั้งหมดที่กล่าวมา ซึ่งจะเป็นไปเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียน การสอน การคิด ความรู้จักวิเคราะห์ การสร้างสรรค์

จึงอาจสรุปได้ว่า ศูนย์วิชาการ คือแหล่งวิชาการที่สำคัญ สำหรับการพัฒนาทางการเรียนการสอน

สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์วิชาการ ขึ้นอยู่กับว่าบริหารจัดการเพื่อให้บริการแก่ใคร ระดับใด แต่อาจสรุปได้ว่าเพื่อให้เป็นแหล่งบริการทางวิชาการ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้ง ห้องสมุดและจัดทำอุปกรณ์ ซึ่งในที่สุดโดยแท้จริงแล้ววัตถุประสงค์สำคัญคือการปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นนั่นเอง

ในด้านหน้าที่ของศูนย์วิชาการ หน้าที่ของศูนย์วิชาการมักขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ซึ่งรวบรวมได้หลายประการ โดยศูนย์วิชาการแต่ละแห่งไม่จำเป็นต้องมีหน้าที่ครบทุกประการก็ได้ ดังนี้

- ให้คำปรึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้แหล่งวัสดุการศึกษา
 - อำนวยความสะดวกในด้านเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการเรียนการสอน
 - ผลิตวัสดุใหม่ ๆ ตามความต้องการของครูและนักเรียนหรือโรงเรียน
 - ให้คำแนะนำในการจัดห้องสมุดและจัดทำอุปกรณ์การสอน
 - เป็นแหล่งประสานงานด้านวิชาการและแหล่งรวบรวมสถิติข้อมูลต่าง ๆ
 - เป็นศูนย์แลกเปลี่ยนหมุนเวียนวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่น ๆ
 - เป็นสถานที่เก็บรักษาและซ่อมแซมสื่อการเรียนการสอนทุกชนิด
 - เป็นแหล่งอบรมทางวิชาการเพื่อให้ความรู้ความสามารถทางอาชีพดีขึ้น
 - ทำหน้าที่เช่นเดียวกับสื่อมวลชนในการเผยแพร่ความรู้ จัดประชุมต่าง ๆ
 - จัดทำเอกสารเกี่ยวกับงานของศูนย์หรือคู่มือการใช้ศูนย์วิชาการ
- ฯลฯ

2. ศูนย์วิชาการระดับต่าง ๆ

ได้มีการก่อตั้งตั้งศูนย์วิชาการระดับต่าง ๆ มากมายตั้งแต่ระดับระหว่างชาติจนถึงระดับโรงเรียน ระดับระหว่างชาติ เช่น ศูนย์ส่วนภูมิภาค นวัตกรรมทางการศึกษาและเทคโนโลยี (Regional Center for Education Innovation and Technology) จัดดำเนินการโดยองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Minister of Education Organization SEAMEO) มีวัตถุประสงค์เบื้องต้น

เพื่อช่วยให้ประเทศสมาชิกได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยทั่วไปทางการศึกษา โดยพยายาม ค้นคว้าหาวิชาการหรือเทคโนโลยีใหม่มาพัฒนา เช่น วิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เป็นต้น (องค์การซีมีโอ 2523 : 17 - 22) ระดับชาติ เช่น ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นองค์การกลางในการกำหนดนโยบาย วางแผน ผลิต และเผยแพร่การใช้เทคโนโลยี ส่วนในระดับภูมิภาคหรือระดับชุมชนมีหน่วยงานต่าง ๆ จัดตั้งศูนย์วิชาการขึ้นเพื่อให้บริการ เช่น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนั้นเป็น ศูนย์ระดับสถานนั้น เช่น มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยซึ่งจะให้ความช่วยเหลือและบริการแก่ โรงเรียนบริเวณใกล้เคียงด้วย อนึ่ง ยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการประจำจังหวัดแต่อย่างใด จึงอนุโลมให้ศูนย์ระดับภูมิภาคหรือระดับสถานเป็นศูนย์วิชาการระดับจังหวัดไปด้วย

สำหรับศูนย์วิชาการระดับกลุ่มโรงเรียนยังไม่เคยมีการจัดตั้งในประเทศไทย แต่มี รายละเอียดของการจัดตั้งในต่างประเทศ ซึ่งสมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association) (American Library Association. 1967 : 176 อ้างอิงมาจาก สุเวช ณ หนองคาย 2516 : 34 - 35) สรุปไว้ว่าศูนย์ระดับนี้มีความรับผิดชอบโดยตรงในการช่วยเหลือระดับโรงเรียน จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่มีราคาแพงมาก และอาจจะเตรียมวัสดุเพื่อการแจกจ่ายให้กว้างขวางออกไป เป็นแนวความคิดที่จะให้บริการที่ใหญ่กว่า หรือร่วมกันบริการในกลุ่มโรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีนักเรียนจำนวนน้อยและไม่สามารถจัดบริการที่ดีด้วยตนเองได้ ทำหน้าที่เป็นเสมือนศูนย์เก็บวัสดุ (Clearing House) ระหว่างศูนย์วิชาการระดับโรงเรียนและระดับจังหวัด ให้บริการเครื่องมือและความช่วยเหลือในการผลิตวัสดุการเรียนการสอนและการฝึกอบรมเข้าหน้าที่ประจำการ ถ้ากลุ่มโรงเรียนมีการใช้วิทยุและโทรทัศน์ก็จัดไว้ในศูนย์ระดับนี้ ศูนย์วิชาการระดับกลุ่มโรงเรียนที่ปรากฏจะให้ บริการแตกต่างจากศูนย์วิชาการโรงเรียนอยู่บ้าง ที่เพิ่มเติมซึ่งที่สุดคือให้บริการครู ไม่จัดบริการสำหรับนักเรียนโดยตรง ดังอย่างเช่น ศูนย์วิชาการระดับกลุ่มโรงเรียนจะไม่จัดห้องปฏิบัติการการเรียนและไม่มีหนังสือสำหรับนักเรียนใช้โดยตรง เป็นต้น ศูนย์วิชาการระดับกลุ่มโรงเรียนบริการกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการที่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งแต่ละโรงเรียนไม่สามารถดำเนินงานโดยลำพังได้ ฉะนั้นจึงมีการวางแผนงานด้านวัสดุอุปกรณ์

การศึกษาในขอบเขตกว้างขวางกว่าศูนย์วิชาการระดับโรงเรียน เช่น การผลิตวัสดุภายใน
ศูนย์ มีบุคลากรทำงานเต็มเวลา มีช่างเทคนิคผู้ชำนาญงานด้านการเตรียมวัสดุกราฟิก และ
วัสดุอุปกรณ์การศึกษา เป็นต้น จึงนับได้ว่าศูนย์วิชาการระดับกลุ่มโรงเรียนมีบทบาทสำคัญใน
การให้บริการโดยตรงต่อโรงเรียนในกลุ่มหรือเขตที่อยู่ในความรับผิดชอบ สมาคมห้องสมุด
อเมริกัน ได้เสนอแนะบริการที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนควรจัด พอสรุปได้ดังนี้

- วางแผนโครงการกลุ่มโรงเรียนร่วมกับผู้อำนวยการหลักสูตรและบุคลากรอื่น ๆ
- บริการครู ผู้นิเทศ และเจ้าหน้าที่ศูนย์ ในการใช้วัสดุและเครื่องมือ
- ประเมินค่าโครงการเกี่ยวกับแหล่งวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน

พร้อมทั้งแนะนำและร่วมกันเลือกและจัดหาวัสดุ

- บริการแจกจ่าย ซ่อมแซม และเก็บรักษาเครื่องมือและวัสดุ
- ผลิตรายการการสอน รายการโทรทัศน์หรือวิทยุและแนะนำการใช้ตามความจำเป็น
- เตรียมศูนย์วิชาการระดับโรงเรียนให้กับโรงเรียน ๆ

ฯลฯ

สำหรับศูนย์วิชาการระดับโรงเรียนนั้น เท่าที่ปรากฏมีการรวมงานของห้องสมุดกับ
ศูนย์โสตทัศนวัสดุเข้าด้วยกัน และให้บริการแก่ครูและนักเรียน ซึ่งจะมีขนาดใหญ่หรือเล็ก
หรือพัฒนามากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ได้รับหรือการให้ความสนับสนุนและนโยบาย
ของผู้บริหาร แต่อย่างไรก็ตามก็มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาไม่น้อยมา
เนื่องมาจากการขาดแคลนทรัพยากรและบุคลากรผู้ให้ความสนใจอย่างจริงจังนั่นเอง

3. การจัดตั้งศูนย์วิชาการในประเทศไทย

จากการศึกษาของ สุเวช ฌ พนงคายน (สุเวช ฌ พนงคายน 2516 : 1 -
18) พบว่า มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการในประเทศไทยเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2512 และมี
การพัฒนามาโดยลำดับ ผู้ดำเนินการจัดตั้งมีหลายหน่วยงานเช่น กรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ
สำนักงานปลัดกระทรวง เป็นต้น ศูนย์วิชาการใช้ชื่อแตกต่างกันออกไป เช่น ศูนย์วัสดุการ
ศึกษา ศูนย์บริการทางวิชาการ ห้องสมุดวิชาการ ห้องปฏิบัติการหลักสูตร หรืออื่น ๆ ศูนย์
วิชาการส่วนใหญ่มักมีปัญหานี้ในเรื่องอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์

4. องค์ประกอบสำคัญภายในศูนย์วิชาการ
ศูนย์วิชาการควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ คือ

4.1 การจัดองค์กรของศูนย์วิชาการ

4.2 วัสดุอุปกรณ์

4.3 บุคลากรในศูนย์วิชาการ

4.4 การให้บริการของศูนย์วิชาการ

ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละตอนดังนี้

4.1 การจัดองค์กรของศูนย์วิชาการ (Organized) อาจแบ่งออกเป็น

4.1.1 การจัดองค์กรตามลักษณะของการบริหารงาน แบ่งออกเป็น

4.1.1.1 แบบรวมอำนาจ ให้แก่ การให้บริการแก่ผู้สอนฝ่ายเดียว

4.1.1.2 แบบกระจายอำนาจ ให้แก่การให้บริการทั้งกับครูและ

นักเรียน

4.1.1.3 แบบประสานอำนาจ จะจัดในลักษณะของศูนย์กลุ่มโรงเรียน

โดยโรงเรียนจะมีศูนย์ย่อยมีสื่อที่จำเป็นใช้บ่อย ๆ ส่วนสื่อที่หายาก ราคาแพง หรือโอกาสใช้น้อยจะไปรับบริการจากศูนย์กลุ่มซึ่งต้องรวมกันจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อ

4.1.2 การจัดองค์กรตามลักษณะการใช้สื่อ โดยแบ่งเป็นแบบกระจายสื่อ
แบบจัดเฉพาะเป็นห้องสมุด แบบจัดแยกบริการระหว่างห้องสมุดกับศูนย์สื่อ และแบบรวมสื่อ
การสอนกับห้องสมุดที่สมบูรณ์ (ประหยัค จีรวรพงษ์ 2524 : 9 - 10)

4.2 วัสดุอุปกรณ์ ควรมีรายการดังต่อไปนี้

4.2.1 สื่อการสอนประเภทเครื่องมือ (Hard ware) เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง เครื่องโทรทัศน์ เครื่องวิดีโอ เครื่องมือการถ่ายภาพ เครื่องมือกราฟิกส์ และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบ เช่น จอฉาย ป้ายนิเทศ ฯลฯ

4.2.2 สื่อการสอนประเภทวัสดุ (Soft ware) เช่น วัสดุสิ่งพิมพ์ แถบบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์ รูปภาพ สไลด์ แผ่นโปร่งใส ตลอดจนวัสดุประเภทชุดการสอน บทเรียนโปรแกรม หุ่นจำลอง เป็นต้น

4.2.3 สื่อการสอนประเภทวิธีการ เช่น การสาธิต การทดลอง เกม

4.3 บุคลากรในศูนย์วิชาการ ควรประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.3.1 ผู้บริหารศูนย์วิชาการ ซึ่งควรเป็นผู้มีความรอบรู้ในเรื่องเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นผู้นำที่ดี เป็นนักประสานงานและมีมนุษยสัมพันธ์

4.3.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการสอน เป็นผู้มีความรู้ในการให้บริการ การผลิต การใช้ รวมทั้งต้องมีความรู้ในเรื่องหลักสูตรเป็นอย่างดีด้วย

4.3.3 ผู้ชำนาญเฉพาะสาขา เช่น ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ ฝ่ายกราฟิกส์ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

4.4.4 พนักงานธุรการและคนงานอื่น ๆ

4.4 การให้บริการของศูนย์วิชาการ ส่วนใหญ่นั้นอยู่กับหน้าที่ของศูนย์วิชาการ แต่อาจสรุปได้เป็น 4 ประการที่สำคัญ ดังนี้

4.4.1 บริการด้านการผลิตวัสดุ (Material Production Services)

4.4.2 บริการด้านแหล่งวัสดุ (Resource Services)

4.4.3 บริการแจกจ่าย (Distribution Services)

4.4.4 บริการด้านวิชาชีพ (Professional Services)

5. งานวิจัยเกี่ยวกับศูนย์วิชาการ

งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องศูนย์วิชาการของหน่วยงานต่าง ๆ มีดังนี้

5.1 โครงการวิจัยเพื่อจัดตั้งศูนย์วิชาการสู่ชุมชนของ จวีสลักษณ์ บุญกาญจน และคณะ (จวีสลักษณ์ บุญกาญจน และคณะ 2524 : 1 - 102) ซึ่งดำเนินการทดลองในลักษณะเป็นศูนย์ผลิตและบริการความรู้ด้านสิ่งพิมพ์และโสตทัศนูปกรณ์เพื่อประโยชน์ต่อโรงเรียนในชนบท มีการดำเนินงานออกแบบผลิตหนังสือและโสตทัศนูปกรณ์ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยการสร้างชุดการสอนขึ้นทดลองใช้ ซึ่งปรากฏว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

5.2 โครงการบ้าน โรงเรียน มหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนในชนบทของ นิพนธ์ ศุขปริติ (นิพนธ์ ศุขปริติ 2524 : 1 - 153) ซึ่ง

ดำเนินการทดลองโดยให้นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ศึกษาและพัฒนาสื่อการสอนและทำการผลิต แล้วจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้บริการแก่โรงเรียนในโครงการ รวมทั้งมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจว่าศูนย์การเรียนรู้คืออะไร

5.3 การวิจัยเรื่อง ศูนย์วัสดุการศึกษาในโรงเรียนของ พลิตวัลย์ รongสวัสดิ์ (พลิตวัลย์ รongสวัสดิ์ ม.บ.บ. : ไม่มีเลขหน้า อ้างอิงมาจาก นิพนธ์ สุขปรีดี 2524 : 22 - 23) พบว่า ศูนย์วัสดุการศึกษาในโรงเรียนทำให้นักเรียนสนใจบทเรียนมากขึ้น แต่ประสบปัญหาเรื่องเงินทุน ขาดกำลังสนับสนุนและขาดกำลังใจ

5.4 การวิจัยเรื่อง โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูมหาสารคาม ของ วรกิต วัชราวลาม (วรกิต วัชราวลาม 2521 : 1 - 180) ซึ่งพบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ มีทัศนคติที่ดีต่อสื่อที่ศูนย์ประกอบ การสอน และไปรับบริการจากแผนกสื่ออยู่แล้ว วิทยาลัยมีสื่อที่ศูนย์เพียงพอ แต่ไม่สามารถให้บริการแก่ครูโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนใกล้เคียงได้

5.5 การวิจัยเรื่อง แบบจำลองศูนย์บริการสื่อการสอนของสถาบันฝึกหัดครูของ พรรณนิยา กัลยาณมิตร และคณะ (พรรณนิยา กัลยาณมิตร และคณะ 2525 : 95) ได้ดำเนินการวิเคราะห์เกี่ยวกับขอบเขตและหน้าที่การให้บริการสิ่งพิมพ์และวัสดุต่าง ๆ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของศูนย์บริการสื่อการสอนของสถาบันฝึกหัดครู และสรุปเป็นแนวทางว่า ควรมีโครงสร้าง องค์ประกอบ และค่าใช้จ่าย ภายในศูนย์บริการสื่อการสอนดังกล่าว

โครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา (จังหวัดปัตตานี-ศรีสะเกษ

มีรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบของการดำเนินงานตามโครงการสรุปได้ดังนี้
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 1 - 92)

ลักษณะโครงการ

เป็นโครงการที่มุ่งเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา เริ่มดำเนินการในชั้นโครงการทดลอง (Pilot Project) ในเขตสองจังหวัดคือปัตตานีและศรีสะเกษ ในปีงบประมาณ 2527 โดยความช่วยเหลือจากธนาคารโลกระยะที่ 1 และจะขยายโครงการในจังหวัดเป้าหมายในปีงบประมาณต่อไป จึงมีลักษณะ เป็นโครงการต่อเนื่อง

หลักการและเหตุผล

ปัญหาที่สำคัญที่สุดซึ่งทำให้กระบวนการเรียนการสอนไม่บรรลุเป้าหมาย คือการขาดแคลนสื่อการสอนตามหลักสูตร พ.ศ. 2521 ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนให้สามารถใช้อุปกรณ์การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และด้วยความจำกัดของทรัพยากรและงบประมาณ ประกอบกับในชนบทมีโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก คุณภาพของโรงเรียนในเมืองกับในชนบทแตกต่างกันมาก ความพยายามในการเพิ่มโอกาส ความเสมอภาค และการปรับปรุงการศึกษาของประเทศ จึงต้องจัดหาและกระจายสื่อการสอนอย่างทั่วถึง และเพื่อเป็นการประหยัดจึงจัดทำในรูปกลุ่มโรงเรียน โดยจัดตั้งเป็นศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่โรงเรียนภายในกลุ่ม และมีศูนย์วิชาการจังหวัดให้การสนับสนุน

วัตถุประสงค์

1. มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการจังหวัดและศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน โดยมีการศึกษา การพัฒนา การผลิต การให้บริการ การซ่อมแซมและอื่น ๆ
2. พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้สามารถผลิตและใช้สื่อการสอนเป็น
3. มีการใช้ศูนย์วิชาการเป็นที่เก็บรวบรวมสถิติข้อมูล การนิเทศการศึกษา

เป้าหมาย

1. มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการจังหวัด จังหวัดละ 1 ศูนย์
2. มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนครบทุกกลุ่มโรงเรียน
3. จัดหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนให้แก่ศูนย์วิชาการอย่างพอเพียง
4. จัดอบรมปฏิบัติการแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับในเรื่องการผลิต การให้บริการ และการใช้สื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานของศูนย์วิชาการ

ศูนย์วิชาการมีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การศึกษาหลักสูตร สภาพปัจจุบัน และปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน เพื่อนำมาพัฒนาและทำการผลิต
 2. ทำการผลิต มีการทดลองนำไปใช้จนเชื่อถือได้ มีการประชาสัมพันธ์สนับสนุนให้ครูนำไปใช้
 3. สาธิตอบรมและแนะนำการใช้สื่อการเรียนการสอน กระทำโดยการประชุมปฏิบัติการ การสาธิตวิธีการใช้ การให้คำแนะนำปรึกษาต่าง ๆ
 4. การนำไปใช้ จะบริการในลักษณะหมุนเวียนโดยใช้การประสานงาน
 5. การนิเทศติดตามผล หมายถึง การติดตามผลการนำไปใช้และให้คำปรึกษา หรือแก้ไขปัญหานั้นเกิดขึ้น
 6. ประเมินผลรายงานผล โดยมีการสร้างเครื่องมือประเมินเพื่อทำการวิเคราะห์สำหรับปรับปรุงแก้ไขต่อไป
- สำหรับกรณีศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เฉพาะ และแนวทางการดำเนินงานที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างออกไป

ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละเรื่องดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

- 1.1 เพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนตามความต้องการของโรงเรียนภายในกลุ่ม
- 1.2 เพื่อให้คำแนะนำและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอน
- 1.3 เพื่อทำทะเบียนและจัดระบบสื่อการเรียนการสอน
- 1.4 เพื่อบริการสื่อการเรียนการสอน
- 1.5 เพื่อซ่อมบำรุงสื่อการเรียนการสอน
- 1.6 เพื่อติดตามผลการใช้สื่อการเรียนการสอน
- 1.7 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานกลุ่มโรงเรียน

2. การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

ได้ยึดหลักการของกระบวนการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาเป็นสำคัญ อันประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ คือ

- 2.1 ปัจจัยเบื้องต้น อันประกอบด้วย สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
- 2.2 กระบวนการ อันประกอบด้วย กระบวนการบริหาร กระบวนการให้บริการ และกระบวนการนิเทศติดตามผล

2.3 ผลตามวัตถุประสงค์ อันได้แก่ สภาพที่พึงปรารถนาในอนาคต

ดังนั้นศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จึงมีส่วนประกอบที่สำคัญในการดำเนินงานดังนี้

1. ปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น กำหนดทรัพยากรในการบริหาร ดังนี้

1.1 บุคลากร หรือเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ ได้แก่ ครูในโรงเรียนซึ่งเป็นที่ตั้งศูนย์วิชาการ โดยต้องมีหน้าที่ปฏิบัติการสอนด้วย

1.2 งบประมาณ สำนักงานงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นผู้จัดสรรให้

1.3 วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้กำหนดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นภายในศูนย์ ได้แก่ เครื่องมือ และสื่อการสอนต่าง ๆ ในเรื่องอาคารสถานที่ ใช้โรงเรียนที่ทำการกลุ่ม เป็นที่ตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

2. กระบวนการ ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การวางแผน เนื่องจากอยู่ในขั้นโครงการลอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงเป็นผู้วางแผนการดำเนินงาน ร่วมกับคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน โดยกำหนดบุคลากรที่จะรับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการและวิธีดำเนินการ

2.2 การจัดองค์กร จะประกอบด้วยคณะผู้รับผิดชอบ และการจัดรูปงาน

2.2.1 คณะผู้รับผิดชอบ ประกอบด้วย

2.2.1.1 คณะกรรมการบริหารศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน
ให้แก่ ประธานกลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

2.2.1.2 เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

2.2.2 การจัดรูปงานในความรับผิดชอบ และให้บริการ จะแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ

2.2.2.1 ฝ่ายธุรการและบริการ

2.2.2.2 ฝ่ายผลิตและซ่อม

2.3 การให้บริการ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน จะให้บริการสื่อการสอนให้กับโรงเรียนในกลุ่มโดยการหมุนเวียน สำหรับวิธีการหมุนเวียนและระยะเวลา ขึ้นอยู่กับศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะพิจารณาตามความเหมาะสม

2.4 การประสานงาน ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะมีการประสานงานผ่านฝ่ายประสานงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และในบางกรณีที่เร่งด่วนอาจประสานงานกับฝ่ายประสานงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดโดยตรงได้

2.5 การติดตามและประเมินผล ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีขั้นตอนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

2.5.1 ออกนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน

2.5.2 สร้างเครื่องมือประเมินผลตามประเภทของสื่อให้นำไป
ประเมิน

2.5.3 เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ

2.5.4 นำผลมาวิเคราะห์และวิจัยเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

โครงการย่อยต่าง ๆ ที่สนองวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพ
การประถมศึกษา

การจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาตามโครงการดังกล่าวจะมีโครงการย่อยอื่น ๆ ที่สนับสนุนให้โครงการบรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น โดยจะดำเนินการตามขั้นตอนและเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทินการปฏิบัติงาน ดังเช่น โครงการอบรมผู้บริหารศึกษานิเทศก์ ประธานกลุ่มโรงเรียน และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การบริหารการจัดการ และการให้บริการสื่อการเรียนการสอน โครงการอบรมครู วิชาการกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการผลิตและการซ่อมแซมสื่อการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ โครงการอบรมเทคนิคการผลิตสื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุสิ่งพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ออฟเซต โครงการอบรมการใช้เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ โครงการนิเทศติดตามผลเพื่อสนับสนุนการบริหารและการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา เป็นต้น

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. การรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้คือ

- 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยนาท
จำนวนทั้งสิ้น 228 คน จากโรงเรียน จำนวน 228 โรงเรียน
- 1.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท
จำนวนทั้งสิ้น 2,297 คน จากโรงเรียน 228 โรงเรียน
- 1.3 ผู้บริหารไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท จำนวนทั้งสิ้น 33 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม และมีวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามลำดับดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ทำการสุ่มจากโรงเรียนใน 31 กลุ่มโรงเรียน จากทั้ง 6 อำเภอ จำนวนร้อยละ 50 ของโรงเรียนทั้งหมดในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนตามโรงเรียนที่สุ่มได้ จำนวน 103 คน

2.2 ครูผู้สอน ทำการสุ่มจากโรงเรียนจำนวน 103 โรงเรียนที่สุ่มมาได้ ตามข้อ 2.1 จำนวนร้อยละ 15 ของจำนวนครูผู้สอนทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน จำนวน 330 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610)

2.3 ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ทำการสุ่มจำนวนร้อยละ 55 ของจำนวนผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน

รายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแยกตามอำเภอ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นรายกลุ่ม

ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง รายชื่อ	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถาน ศึกษาและศึกษานิเทศก์	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อำเภอเมือง	431	62	34	15	3	2
อำเภอมโนรมย์	268	39	30	13	3	2
อำเภอวัดสิงห์	335	48	46	22	3	2
อำเภอสรรพยา	340	49	29	13	3	1
อำเภอสรรคบุรี	442	63	38	17	3	2
อำเภอหันคา	481	69	51	23	3	3
ระดับจังหวัด	-	-	-	-	15	6
รวม	2,297	330	228	103	33	18

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการ

ดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ใน 2 ด้าน คือ ด้านทรัพยากร ประกอบ
ด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ และด้านกระบวนการบริหาร อัน
ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การให้บริการ การประสานงาน การประเมินผล
และติดตามผล

ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อใช้ในการแปลความหมายจากทักษะของ

ผู้ตอบแบบสอบถามไว้ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือของ วิเชียร เกตุสิงห์ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2525 : 40 - 45) และเชิดศักดิ์ โสวาสินธุ์ (เชิดศักดิ์ โสวาสินธุ์ 2523 : 65 - 70) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับโครงการและการบริหารโครงการ
3. ศึกษาสภาพปัญหาของการประถมศึกษาในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับโรงเรียน
4. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับศูนย์วิชาการ
5. ศึกษาโครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา (จังหวัดปัตตานี-ศรีสะเกษ) โดยศึกษาจากเอกสารและติดตามการดำเนินงานโครงการในชั้นทดลองที่จังหวัดศรีสะเกษ รวมทั้งสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการดังกล่าว
6. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษา ปรินญาณิพนธ์ ร่วมด้วย พร้อมทั้งดำเนินการแก้ไขปรับปรุงจนสมบูรณ์

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา และตรวจแก้ไข ดังรายนามต่อไปนี้
 - 1.1 นางสาวเบญจลักษณ์ สุขโภคกิจ ศึกษาานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และเลขานุการโครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา (จังหวัดปัตตานี - ศรีสะเกษ)
 - 1.2 นายประศาสน์ ชุ่มนาเสี้ยว ศึกษาานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท
 - 1.3 นายสมเดช สีแสง ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอโมโนรมย์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท
2. นำแบบสอบถามไปทดลองสอบถามกับครูและผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาทซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเขื่อนเจ้าพระยา โรงเรียนวัดหลวงสิริบุญาราม โรงเรียนวัดนมโท โรงเรียนสรรพาสงเคราะห์ โรงเรียนวัดมะปราง และศึกษาานิเทศก์อำเภอสรรพาสง จำนวน 57 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.9586

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนในสังกัด และขอความอนุเคราะห์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทั้ง 6 อำเภอเป็นผู้ส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน
2. ดำเนินการส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทั้งนี้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบจำนวน รวมทั้งสิ้น 451 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 451 ฉบับ มาคัดเลือกรายละเอียดเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ เหลือเพียง 417 ฉบับ สำหรับอีก 34 ฉบับ ไม่อาจนำมาวิเคราะห์ได้เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามไม่กรอกรายละเอียดในแบบสอบถามตอนที่ 1 รายละเอียดดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่นำมาใช้วิเคราะห์จำแนกตามรายกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	จำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์	ร้อยละของแบบสอบถามที่สมบูรณ์
ครูผู้สอน	330	305	92.42
ผู้บริหารโรงเรียน	103	94	91.26
ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์	18	18	100.00
รวม	451	417	92.46

2. ตรวจสอบแบบสอบถามโดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานและสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างดังนี้

3.1 หากค่าคะแนนเฉลี่ย ของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นรายข้อและรายด้าน

ทั้งนี้ได้กำหนดเกณฑ์ตัดสินตามแนวคิดของเบสต์ (Best. 1977 : 169 - 175)

3.68 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยในระดับสูง

2.34 - 3.67 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

1.00 - 2.33 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

3.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เพื่อทราบลักษณะการกระจายความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละข้อคำถาม

3.3 ทดสอบสมมติฐาน โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way analysis of variance)

3.4 การทดสอบสมมติฐาน ถ้าพบค่าของ F - distribution มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยการวิเคราะห์แบบ Multiple Comparision Tests แบบ Scheffe's method

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 71)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 77)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยวิธี
หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ใช้สูตร (ลัวัน สายยศ และอังคณา
สายยศ 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือที่จะวัด
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่าง ตามสมมุติฐานโดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน
แบบทางเดียว (One - Way analysis of variance) ใช้สูตร (Kirk.
1968 : 80)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่พิจารณาใน F - distribution
 MS_b แทน Mean Square between groups
 MS_w แทน Mean Square within group

เมื่อทดสอบตามสถิติในข้อที่ 3 นี้แล้ว ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ จะใช้การวิเคราะห์สถิติแบบ Multiple Comparision Tests ของ
Scheffe's method (Kirk. 1968 : 91)

$$S = \sqrt{(k-1) F_{\alpha, v_1, v_2}} \sqrt{MS_{error} \sum_{j=1}^k \frac{(C_j)^2}{n_j}}$$

เมื่อ S แทน ค่าวิกฤต

k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

C แทน ค่า Contrast ของค่าเฉลี่ยที่นำมาเปรียบเทียบ

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

F_{α, v_1, v_2} ค่าวิกฤตของการแจกแจง F

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงาน ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายข้อและรายด้าน ตามองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. ด้านทรัพยากรการบริหาร ประกอบด้วย
 - 1.1 ด้านบุคลากร
 - 1.2 ด้านงบประมาณ
 - 1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่
2. ด้านกระบวนการบริหาร ประกอบด้วย
 - 2.1 ด้านการวางแผนปฏิบัติงาน
 - 2.2 ด้านการจัดองค์กร
 - 2.3 ด้านการให้บริการ
 - 2.4 ด้านการประสานงาน
 - 2.5 ด้านการติดตามผลและประเมินผล

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดยเปรียบเทียบเป็นรายด้านตามองค์ประกอบที่สำคัญดังกล่าวข้างต้น

การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในตอนที่ 1 จะได้เกณฑ์ความสำคัญในการตัดสินใจตามแนวความคิดของเบส์ท์ดังนี้ (Best., 1977 : 169 - 175)

- 3.68 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยในระดับสูง
 2.34 - 3.67 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
 1.00 - 2.33 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ทางสถิติเพื่อเสนอผลการวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลดังนี้

- N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
 S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
 F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F - distribution
 SS แทน ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
 MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
 df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายชื่อ รายด้าน และรวมทุกด้าน

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของ
ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ด้านบุคลากร	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วิชาการเป็นครูในกลุ่มโรงเรียนและให้รับการคัดเลือกจากคณะทำงานศูนย์วิชาการ	3.964	0.981	4.160	0.884	4.167	1.043	4.077	0.964
2.	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การเป็นผู้มีผลงานทางการผลิตสื่อการสอนภายในกลุ่มโรงเรียนมาแล้ว	3.990	0.919	4.160	0.908	4.167	0.924	4.036	0.918
3	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การมีวุฒิวิทยุศาสตรบัณฑิตทางเทคโนโลยีการศึกษา	3.380	1.186	3.638	1.096	3.722	0.826	3.453	1.158
4	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การเป็นครูที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอโนน	3.393	1.201	3.192	1.194	4.168	0.985	3.381	1.203
5	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การปฏิบัติงาน ณ ที่ทำการศูนย์วิชาการอย่างเต็มเวลาโดยไม่ต้องมีชั่วโมงสอน	2.974	1.288	3.436	1.160	3.611	0.979	3.105	1.264

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านบุคลากร	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษาในเทตัก		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
6	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วิจัยในชุมชนวิทยานิพนธ์เข้า ประจำศูนย์ตามระยะเวลาที่กำหนด	3.708	1.059	3.415	1.204	3.278	1.320	3.624	1.111
7	หัวหน้าการประเมินผลการร่วมเป็นคณะกรรมการ ปรึกษาวิชาการ	4.105	0.915	4.053	1.061	3.833	1.098	4.082	0.957
8	ศึกษานิเทศก์อำเภอควรมีบทบาทในศูนย์วิชาการโดย การร่วมวางแผนประสานงาน ใต้การสนับสนุน ติดตาม ผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	4.456	0.760	4.521	0.699	4.722	0.161	4.482	0.737
	รวม	3.746	0.555	3.822	0.494	3.938	0.506	3.773	0.541

จากตาราง 3 เมื่อพิจารณาทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านบุคลากร ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านบุคลากร เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้นเรื่อง เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรมีวุฒิปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษา เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรเป็นครูที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอ นั้น และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรปฏิบัติงาน ณ ที่ทำการศูนย์วิชาการอย่างเต็มเวลา โดยไม่ต้องมีชั่วโมงสอน เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านบุคลากร เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้นเรื่อง เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรมีวุฒิปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษา เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรเป็นครูที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอ นั้น เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรปฏิบัติงาน ณ ที่ทำการศูนย์วิชาการอย่างเต็มเวลาโดยไม่ต้องมีชั่วโมงสอน และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรจัดในรูปแบบเวียนกันเข้าประจำศูนย์ตามระยะเวลาที่กำหนด เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านบุคลากร เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูงเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรปฏิบัติงาน ณ ที่ทำการศูนย์วิชาการอย่างเต็มเวลาโดยไม่ต้องมีชั่วโมงสอน และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรจัดในรูปแบบเวียนกันเข้าประจำศูนย์ตามระยะเวลาที่กำหนด เห็นด้วยในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาสรุปรวมทั้งสามกลุ่ม ปรากฏว่ามีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านบุคลากร เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรเป็นครูที่

มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนั้น เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรปฏิบัติงาน ณ ที่ทำการศูนย์วิชาการ
อย่างเต็มเวลาโดยไม่ต้องมีชั่วโมงสอน และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรจัดในรูปหมุนเวียนกัน
เข้าประจำศูนย์ตามระยะเวลาที่กำหนด เห็นด้วยในระดับปานกลาง โดยทัศนะของแต่ละ
กลุ่มเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านงบประมาณ
ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ด้านงบประมาณ	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1	สพช. ควรเป็นผู้กำหนดจำนวนงบประมาณที่ได้รับและวิธีการได้มาซึ่งงบประมาณของศูนย์วิชาการ	3.816	1.094	3.894	1.062	3.944	1.110	3.839	1.086
2	ศูนย์วิชาการควรจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนตามที่ สพช. กำหนดเท่านั้น	2.479	1.139	2.340	1.053	2.556	1.149	2.451	1.120
3	ศูนย์วิชาการควรมีอิสระในการเลือกซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนได้ตามความจำเป็นของท้องถิ่น	4.403	0.829	4.436	0.727	4.667	0.485	4.422	0.796
4	ศูนย์วิชาการควรได้รับงบประมาณสนับสนุนคิดเป็นรายหัวนักเรียนต่อปีอย่างต่อเนื่อง	4.003	1.015	4.213	0.802	3.889	1.023	4.046	0.973

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านงบประมาณ	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย
		ผู้	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
5	ศูนย์วิชาการควรใช้งบประมาณเป็นไปเพื่อการจัดซื้อและซ่อมแซมวัสดุหรือสื่อการสอนและการขยายงานศูนย์วิชาการ	4.013	0.858	4.075	0.779	4.111	0.832	4.031 0.839
6	ศูนย์วิชาการควรได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนสำหรับการค้นคว้าวิจัย ทดลองใช้สื่อการสอนหรือนวัตกรรมทางการศึกษา	4.164	0.843	4.181	0.789	4.167	0.786	4.168 0.827
7	ศูนย์วิชาการควรได้รับการจัดสรรงบประมาณตามขนาดของกลุ่มโรงเรียน	3.895	1.039	4.011	1.042	3.667	1.188	3.911 1.047
8	ศูนย์วิชาการควรแสวงหาความร่วมมือและการสนับสนุนด้านงบประมาณจากท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นให้มากที่สุด	4.030	0.954	3.957	0.949	4.444	0.616	4.031 0.944
	รวม	3.850	0.521	3.888	0.435	3.931	0.572	3.862 0.505

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณาทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านงบประมาณ ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านงบประมาณ เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องศูนย์วิชาการควรจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนตามที่ สปช. กำหนดเท่านั้น เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านงบประมาณ เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องศูนย์วิชาการควรจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนตามที่ สปช. กำหนดเท่านั้น เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านงบประมาณ เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องศูนย์วิชาการควรจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนตามที่ สปช. กำหนดเท่านั้น และศูนย์วิชาการควรได้รับการจัดสรรงบประมาณตามขนาดของกลุ่มโรงเรียน เห็นด้วยในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารวมทั้งสามกลุ่ม ปรากฏว่า มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านงบประมาณ เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องศูนย์วิชาการควรจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนตามที่ สปช. กำหนดเท่านั้น เห็นด้วยในระดับปานกลาง โดยทัศนะของแต่ละกลุ่มเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1	ศูนย์วิชาการควรมีสื่อการสอนครบทุกกลุ่มประสบการณ์และสื่อประเภทโสตทัศนวัสดุ เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง ชุดการสอน เพื่อให้บริการแก่โรงเรียนอย่างพอเพียง	4.472	0.739	4.543	0.580	4.722	0.461	4.499	0.697
2	ศูนย์วิชาการควรมีครุภัณฑ์สำหรับเก็บรักษาอุปกรณ์วัสดุ และสื่อการสอนอย่างพอเพียงและถูกต้อง	4.387	0.726	4.564	0.540	4.722	0.461	4.441	0.684
3	วัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนที่จำเป็นต้องใช้เสมอควรจัดให้มีในทุกโรงเรียนไม่เฉพาะในศูนย์วิชาการเท่านั้น	4.508	0.708	4.468	0.634	4.611	0.502	4.504	0.683

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านวัตถุประสงค์และอาคารสถานที่	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
4	ศูนย์วิชาการควรมีอาคารสถานที่ที่เป็นเอกเทศโดยเฉพาะ	3.784	1.070	3.894	1.042	3.389	1.145	3.791	1.068
5	ศูนย์วิชาการควรจัดตั้ง ณ โรงเรียน ซึ่งเป็นที่ตั้งที่ทำการกลุ่ม	3.282	1.178	3.234	1.239	3.833	1.098	3.295	1.192
6	ศูนย์วิชาการอาจจัดตั้งในโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านบุคลากรหรืออาคารสถานที่มากกว่าโรงเรียนที่เป็นที่ตั้งทำการกลุ่มโรงเรียนก็ได้	4.007	1.010	4.011	0.989	3.944	0.938	4.005	1.000
7	ศูนย์วิชาการควรประกอบด้วยห้องโสตทัศนวัสดุ ห้องประชุม และห้องปฏิบัติการทางสื่อ และสถานที่สำหรับการฝึกอบรมหรือสัมมนา	4.056	0.939	4.277	0.782	4.000	0.767	4.103	0.902
	รวม	4.071	0.512	4.141	0.478	4.175	0.453	4.091	0.502

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณาทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอน มีทัศนะต่อการดำเนินงานงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องศูนย์วิชาการควรจัดตั้ง ณ โรงเรียน ซึ่งเป็นที่ตั้งที่ทำการกลุ่ม เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องศูนย์วิชาการควรจัดตั้ง ณ โรงเรียน ซึ่งเป็นที่ตั้งที่ทำการกลุ่ม เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องศูนย์วิชาการควรมีอาคารสถานที่เป็นเอกเทศโดยเฉพาะ เห็นด้วยในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาสรุปรวมทั้งสามกลุ่ม ปรากฏว่า มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องศูนย์วิชาการควรจัดตั้ง ณ โรงเรียน ซึ่งเป็นที่ตั้งที่ทำการกลุ่ม เห็นด้วยในระดับปานกลาง โดยทัศนะของแต่ละกลุ่มเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการวางแผน
 ความทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ด้านการวางแผน	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		ซ	ส	ซ	ส	ซ	ส	ซ	ส
1	ศูนย์วิชาการควรมีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความจำเป็นหรือความต้องการของครูผู้สอน	4.367	0.718	4.383	0.689	4.500	0.515	4.377	0.704
2	ศูนย์วิชาการควรมีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินงาน	4.393	0.699	4.426	0.577	4.611	0.502	4.410	0.667
3	ศูนย์วิชาการควรมีการกำหนดแผนงานหรือโครงการเพื่อแก้ปัญหาตามลำดับความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วน	4.262	0.695	4.309	0.656	4.444	0.511	4.281	0.680
4	ศูนย์วิชาการควรมีการวางแผนในระยะยาวเพื่อดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	4.305	0.731	4.426	0.613	4.500	0.515	4.341	0.670

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการวางแผน	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
5	ศูนย์วิชาการควรมีแผนระยะสั้นหรือแผนปฏิบัติการ โดยการกำหนดทรัพยากรที่ใช้และขั้นตอนการดำเนินงานโดยละเอียด	3.944	0.903	3.989	0.755	4.556	0.511	3.981 0.866
6	ศูนย์วิชาการควรมีจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานไว้เพื่อควบคุม เวลาการปฏิบัติงานทุกแผนงานหรือโครงการ	4.269	0.712	4.319	0.659	4.444	0.511	4.282 0.693
7	ศูนย์วิชาการควรมีการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน ดำเนินงานเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ	4.303	0.686	4.372	0.639	4.389	0.608	4.326 0.672
	รวม	4.264	0.533	4.318	0.500	4.492	0.405	4.286 0.522

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการวางแผน ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการวางแผน เห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ

ผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการวางแผน เห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ

ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการวางแผน เห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ

เมื่อพิจารณาสรุปรวมทั้งสามกลุ่ม ปรากฏว่า มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการวางแผน เห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ โดยทัศนะของแต่ละกลุ่มเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดองค์กร ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ด้านการจัดองค์กร	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1	การจัดให้มีคณะกรรมการดำเนินงานของศูนย์วิชาการโดยเฉพาะ	4.271	0.796	4.340	0.810	4.773	0.428	4.309	0.792
2	คณะกรรมการประกอบด้วยหัวหน้าศูนย์ คณะกรรมการดำเนินงานและเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์	4.210	0.800	4.309	0.704	4.500	0.707	4.245	0.777
3	หัวหน้าศูนย์ควรเป็นประธานกลุ่มโรงเรียน	2.938	1.277	3.340	1.233	3.611	1.243	3.058	1.290
4	คณะกรรมการที่ปรึกษาควรเป็นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน	3.235	1.181	3.575	1.131	3.611	1.289	3.365	1.178
5	คณะกรรมการดำเนินงานควรเป็นครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน	3.793	1.038	3.851	1.016	4.389	0.608	3.832	1.024

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการจัดการ	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
6	ศูนย์วิชาการควรมีการศึกษาและพัฒนาสื่อการสอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	4.571	0.620	4.351	0.714	4.667	0.485	4.525	0.643
7	ศูนย์วิชาการควรให้บริการในด้านการผลิต การซ่อมแซม บำรุงรักษา และการให้ยืมสื่อการสอน	4.452	0.678	4.394	0.659	4.611	0.502	4.446	0.667
8	ศูนย์วิชาการควรจัดให้มีการสนทนากับครูในโรงเรียนในกลุ่มอย่างทั่วถึง	4.416	0.712	4.394	0.643	4.778	0.428	4.427	0.689
9	ศูนย์วิชาการควรทำหน้าที่เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน	4.334	0.688	4.362	0.746	4.556	0.616	4.350	0.698
10	ศูนย์วิชาการควรเป็นศูนย์การอบรม สัมมนา สำหรับประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้และการสอนและการใช้สื่อการสอน	4.351	0.751	4.287	0.825	4.667	0.485	4.350	0.761

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการจัดการ	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
11	ศูนย์วิชาการควรส่งเสริมให้มีการค้นคว้าหรือวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการสอน	4.246	0.758	4.192	0.660	4.222	1.003	4.233 0.748
12	ศูนย์วิชาการควรมีบทบาทในการแนะนำและกระตุ้นให้ครูรู้จักและใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับบทเรียน	4.328	0.737	4.436	0.632	4.444	0.705	4.357 0.714
13	ศูนย์วิชาการควรมีการวางแผนงานในโครงการที่ต้องส่งกลุ่มโรงเรียนเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้บริการร่วมกันด้วย	4.036	0.871	4.248	0.743	4.389	0.608	4.098 0.839
14	ศูนย์วิชาการควรมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นของกลุ่มโรงเรียน	4.095	0.779	4.138	0.784	4.333	0.767	4.115 0.779
	รวม	4.095	0.456	4.158	0.422	4.392	0.360	4.122 0.449

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการจัดองค์กร ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการจัดองค์กร เห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องหัวหน้าศูนย์ควรเป็นประธานกลุ่มโรงเรียน และคณะกรรมการที่ปรึกษา ควรเป็นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการจัดองค์กร เห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องหัวหน้าศูนย์ควรเป็นประธานกลุ่มโรงเรียน และคณะกรรมการที่ปรึกษาควรเป็นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการจัดองค์กร เห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องหัวหน้าศูนย์ควรเป็นประธานกลุ่มโรงเรียน และคณะกรรมการที่ปรึกษาควรเป็นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน เห็นด้วยในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาสรุปรวมทั้งสามกลุ่ม ปรากฏว่า มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการจัดองค์กร เห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องหัวหน้าศูนย์ควรเป็นประธานกลุ่มโรงเรียน และคณะกรรมการที่ปรึกษาควรเป็นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน เห็นด้วยในระดับปานกลาง โดยทัศนะของแต่ละกลุ่มเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการของ
ศูนย์วิชาการ ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ด้านการให้บริการ	ครูผู้สอน		ผู้บริหาร โรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่ สังกัดสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1	ศูนย์วิชาการควรให้บริการสอนในรูปการหมุนเวียน ภายในกลุ่มโรงเรียน	4.216	0.839	4.319	0.736	4.339	0.778	4.247	0.814
2	ศูนย์วิชาการควรจัดระบบการหมุนเวียนสื่อภายในกลุ่ม โรงเรียนให้ทั่วถึงและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม	4.223	0.792	4.202	0.665	4.111	0.758	4.213	0.763
3	ศูนย์วิชาการควรมีการกำหนดเวลาที่จะให้สื่อกลับออกมา ยังศูนย์เพื่อตรวจสอบภาพหรือทำการซ่อมแซม	4.351	0.692	4.309	0.719	4.444	0.705	4.345	0.697
4	ศูนย์วิชาการควรจัดทำคู่มือ แผนการสอน คู่มือวัดผล หรือเอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนไว้เพื่อให้ บริการแก่ครู	4.387	0.708	4.457	0.698	4.611	0.502	4.413	0.733

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการให้บริการ	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
5	ศูนย์วิชาการควรจัดให้มัลสื่อการเรียนสำหรับบริการให้นักเรียนไปค้นคว้าหรือศึกษาค้นหาด้วยตนเองได้	4.171	0.829	4.138	0.824	4.273	0.669	4.168	0.821
6	ศูนย์วิชาการควรสนับสนุนให้มีการจัดศูนย์ย่อยในโรงเรียน	3.971	0.871	3.862	0.911	3.944	1.056	3.945	0.888
7	ควรจัดให้มีครูรับผิดชอบศูนย์วิชาการย่อยโดยทำงานประสานกับศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน	4.072	0.859	3.957	0.832	4.222	0.809	4.053	0.845
	รวม	4.199	0.561	4.178	0.532	4.236	0.546	4.198	0.546

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการให้บริการ ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการให้บริการ เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ

ผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการให้บริการ เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ

ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการให้บริการ เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ

เมื่อพิจารณารวมทั้งสามกลุ่ม ปรากฏว่า มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการให้บริการ เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ โดยทัศนะของแต่ละกลุ่มเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนิงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงาน
ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ด้านการประสานงาน	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1	ศูนย์วิชาการควรมีการประสานงานกันภายในกลุ่มโรงเรียน โดยการประชุมสัมมนาหรือประชาสัมพันธ์ให้ครูได้ทราบข่าวสารของศูนย์วิชาการอย่างสม่ำเสมอ	4.341	0.704	4.415	0.646	4.444	0.705	4.362	0.691
2	ศูนย์วิชาการควรมีการประสานงานกันกับกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนทัศนะหรือพัฒนาการดำเนินงานศูนย์วิชาการ	4.233	0.722	4.298	0.685	4.273	0.575	4.249	0.707
3	ศูนย์วิชาการควรมีการติดต่อประสานงานกับแหล่งวิชาการอื่น ๆ ในท้องถิ่นที่สามารถให้บริการด้านสื่อการสอน	4.236	0.700	4.351	0.634	4.500	0.515	4.273	0.681
4	ศูนย์วิชาการควรทำหน้าที่ประสานงานกับบุคลากรในท้องถิ่นหรือผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเชิญมาเป็นวิทยากร	4.197	0.770	4.192	0.676	4.444	0.705	4.206	0.747

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการประสานงาน	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
5	ศูนย์วิชาการควรมีรถยนต์ที่ใช้เป็นศูนย์วิชาการเคลื่อนที่เพื่อการติดต่อประสานงานและให้บริการแก่โรงเรียนอย่างทั่วถึง	3.584	1.020	3.681	0.975	3.667	1.138	3.609	1.014
6	ศูนย์วิชาการควรเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการและการพัฒนาศูนย์วิชาการ	4.331	0.777	4.351	0.714	4.389	0.698	4.338	0.7585
	รวม	4.154	0.553	4.215	0.533	4.287	0.563	4.173	0.549

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงาน ปรากฏดังนี้

ครูผู้สอน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการประสานงาน เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องศูนย์วิชาการควรมีรถยนต์ที่ใช้เป็นศูนย์วิชาการเคลื่อนที่เพื่อการติดต่อประสานงานและให้บริการแก่โรงเรียนอย่างทั่วถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง

ผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการประสานงาน เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ

ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงาน เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องศูนย์วิชาการควรมีรถยนต์ที่ใช้เป็นศูนย์วิชาการเคลื่อนที่เพื่อการติดต่อประสานงานและให้บริการแก่โรงเรียนอย่างทั่วถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาสรุปรวมทั้งสามกลุ่ม ปรากฏว่า มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการประสานงาน เฉลี่ยแล้วเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องศูนย์วิชาการควรมีรถยนต์ที่ใช้เป็นศูนย์วิชาการเคลื่อนที่เพื่อการติดต่อประสานงานและให้บริการแก่โรงเรียนอย่างทั่วถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง โดยทัศนะของแต่ละกลุ่มเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการติดตามและประเมินผล ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ด้านการติดตามและประเมินผล	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1	คณะทำงานและศึกษานิเทศก์อำเภอควรมีการนี้เทศและติดตามผลการใช้สื่อการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ	4.236	0.772	4.319	0.707	4.500	0.618	4.266	0.752
2	คณะทำงานและศึกษานิเทศก์อำเภอควรมีการติดตามผลการทำงานและศูนย์วิชาการเป็นประจำ	4.259	0.694	4.202	0.798	4.444	0.616	4.254	0.716
3	ศูนย์วิชาการควรมีการประเมินผลเป็นระยะเพื่อปรับปรุงและพัฒนาศูนย์และมีการประเมินผลสรุปตามทุกสิ้นปีการศึกษา	4.305	0.680	4.372	0.604	4.500	0.515	4.329	0.658
4	การประเมินผลความก้าวหน้าของศูนย์วิชาการควรประเมินจากการมาใช้บริการจากศูนย์และพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนของครู	3.997	0.833	3.968	0.809	4.111	0.832	3.995	0.826

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการติดตามและประเมินผล	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
5	การประเมินผลความสำเร็จของศูนย์วิชาการการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	3.963	0.901	3.968	0.835	4.000	0.970	3.966	0.887
6	การประเมินผลความสำเร็จของศูนย์วิชาการการประเมินจากความร่วมมือทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียนและการพัฒนาของกระบวนการกลุ่มโรงเรียน	3.912	0.779	3.947	0.767	4.056	0.873	3.926	0.779
	รวม	4.112	0.565	4.129	0.543	4.269	0.583	4.123	0.560

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการติดตามและประเมินผล ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการติดตามและประเมินผล เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ

ผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการติดตามและประเมินผล เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ

ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการติดตามและประเมินผล เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ

เมื่อพิจารณาสรุปรวมทั้งสามกลุ่ม ปรากฏว่ามีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการติดตามและประเมินผล เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกข้อ โดยทัศนะของแต่ละกลุ่มเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาผ่านทรัพยากรการบริหารตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกตามองค์ประกอบที่สำคัญ

ด้านทรัพยากรการบริหาร	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
ด้านบุคลากร	3.746	0.555	3.822	0.494	3.958	0.506	3.773	0.541
ด้านงบประมาณ	3.850	0.971	3.828	0.900	3.931	0.899	3.862	0.945
ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่	4.071	0.512	4.141	0.478	4.175	0.453	4.091	0.502
รวม	3.889	0.420	3.951	0.382	4.021	0.448	3.909	0.414

จากตาราง 11 เมื่อพิจารณาทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านทรัพยากรการบริหาร และพิจารณาจำแนกตามองค์ประกอบย่อยแต่ละองค์ประกอบ คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านทรัพยากรการบริหาร เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อยพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกองค์ประกอบเช่นเดียวกัน

ผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านทรัพยากรการบริหาร เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อยพบว่า เห็นด้วยในระดับสูง ทุกองค์ประกอบเช่นเดียวกัน

ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านทรัพยากรการบริหาร เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อยพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกองค์ประกอบเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาสรุปรวมทั้งสามกลุ่ม ปรากฏว่ามีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านทรัพยากรการบริหาร เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อยพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกองค์ประกอบเช่นเดียวกัน โดยทัศนะของแต่ละกลุ่มเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการบริหาร
ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำแนกตามองค์ประกอบที่สำคัญ

ด้านกระบวนการบริหาร	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
ด้านการวางแผน	4.264	0.533	4.318	0.500	4.492	0.405	4.286	0.522
ด้านการจัดองค์กร	4.095	0.456	4.158	0.422	4.397	0.360	4.122	0.449
ด้านการให้บริการ	4.199	0.561	4.178	0.502	4.286	0.546	4.198	0.546
ด้านการประสานงาน	4.154	0.553	4.215	0.533	4.237	0.563	4.173	0.549
ด้านการติดตามและประเมินผล	4.112	0.565	4.129	0.543	4.269	0.583	4.123	0.560
รวม	4.165	0.452	4.120	0.437	4.346	0.417	4.180	0.448

จากตาราง 12 เมื่อพิจารณาทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการบริหาร และพิจารณาจำแนกตามองค์ประกอบย่อยแต่ละองค์ประกอบ คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการให้บริการ ด้านการประสานงาน ด้านการติดตามและประเมินผล ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการบริหาร เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อยพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกองค์ประกอบเช่นเดียวกัน

ผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการบริหาร เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อยพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกองค์ประกอบเช่นเดียวกัน

ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการบริหาร เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูงและเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อยพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกองค์ประกอบเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาสรุปรวมทั้งสามกลุ่ม ปรากฏว่ามีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการบริหาร เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูงและเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบย่อยพบว่า เห็นด้วยในระดับสูงทุกองค์ประกอบเช่นเดียวกัน โดยทัศนะของแต่ละกลุ่มเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา รวบรวมทุกด้าน ตามทัศนะของ
ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์

การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา	ครูผู้สอน		ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์		รวมเฉลี่ย	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
ด้านทรัพยากรการบริหาร	3.889	0.301	3.950	0.277	4.021	0.299	3.909	0.296
ด้านกระบวนการบริหาร	4.165	0.452	4.120	0.437	4.346	0.417	4.180	0.448
รวมทุกด้าน	4.027	0.407	4.075	0.375	4.184	0.410	4.045	0.401

จากตาราง 13 เมื่อพิจารณาทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา รวบรวมทุกด้าน และพิจารณาจำแนกตามด้านทรัพยากรการบริหาร และกระบวนการบริหาร ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา รวบรวมทุกด้าน เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า เห็นด้วยในระดับสูง ทั้งสองด้าน

ผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา รวบรวมทุกด้าน เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า เห็นด้วยในระดับสูง ทั้งสองด้าน

ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา รวบรวมทุกด้าน เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า เห็นด้วยในระดับสูง ทั้งสองด้าน

เมื่อพิจารณาสรุปรวมทั้งสามกลุ่ม ปรากฏว่ามีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา รวบรวมทุกด้าน เฉลี่ยเห็นด้วยในระดับสูง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า เห็นด้วยในระดับสูง ทั้งสองด้าน โดยทัศนะของทั้งสามกลุ่มเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบหัตถะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดยเปรียบเทียบเป็นรายด้านและรวมทุกด้านคือ

1. ด้านทรัพยากรการบริหาร ประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญคือ

1.1 ด้านบุคลากร

1.2 ด้านงบประมาณ

1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

2. ด้านกระบวนการบริหาร ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญคือ

2.1 ด้านการวางแผน

2.2 ด้านการจัดองค์กร

2.3 ด้านการให้บริการ

2.4 ด้านการประสานงาน

2.5 ด้านการติดตามและประเมินผล

ตาราง 14 การเปรียบเทียบหัตถะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านบุคลากร

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1.059	0.529	1.818
ภายในกลุ่ม	414	120.589	0.291	
รวม	416	121.648		

$$F_{.05} (2, 414) = 3.02$$

จากตาราง 14 แสดงว่า ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 การเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านงบประมาณ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.191	0.095	0.373
ภายในกลุ่ม	414	105.743	0.255	
รวม	416	105.937		

$$F .05 (2, 414) = 3.02$$

จากตาราง 15 แสดงว่า ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.489	0.245	0.969
ภายในกลุ่ม	414	104.497	0.2524	
รวม	416	104.986		

$$F_{.05} (2, 414) = 3.02$$

จากตาราง 16 แสดงว่า ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทักษะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านทรัพยากรการบริหาร

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.508	0.254	1.488
ภายในกลุ่ม	414	70.712	0.171	
รวม	416	71.220		

$$F_{.05} (2, 414) = 3.02$$

จากตาราง 17 แสดงว่า ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านทรัพยากรการบริหาร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 18 การเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการวางแผน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1.004	0.502	1.851
ภายในกลุ่ม	414	112.241	0.271	
รวม	416	113.245		

$$F_{.05} (2, 414) = 3.02$$

จากตาราง 18 แสดงว่า ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการวางแผน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัด
สถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านการจัดการ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1.707	0.853	4.308*
ภายในกลุ่ม	414	82.007	0.308	
รวม	416	83.714		

$$F .05 (2, 414) = 3.02$$

จากตาราง 19 แสดงว่า ครูผู้สอนผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัด
สถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทักษะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านการจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบความ
แตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบ ของ scheffe ต่อไป ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 การเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดองค์กร จำแนกเป็นรายคู่

การดำเนินงานด้านการจัด องค์กร		ครูผู้สอน	ผู้บริหาร โรงเรียน	ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถาน- ศึกษาและศึกษานิเทศก์
	$\bar{X}$	4.098	4.158	4.397
ครูผู้สอน	4.098	-	0.060	0.299*
ผู้บริหารโรงเรียน	4.158		-	0.239
ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์	4.397			-

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า ครูผู้สอน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สำหรับระหว่างครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียน หรือระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดองค์กร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.177	0.088	0.295
ภายในกลุ่ม	414	124.039	0.299	
รวม	416	124.216		

$$F_{.05} (2, 414) = 3.02$$

จากตาราง 21 แสดงว่า ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทักษะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้บริการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการประสานงาน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.512	0.256	0.849
ภายในกลุ่ม	414	124.694	0.301	
รวม	416	125.206		

$$F_{.05} (2, 414) = 3.02$$

จากตาราง 22 แสดงว่า ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการประสานงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 23 การเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการติดตามและประเมินผล

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.422	0.211	0.671
ภายในกลุ่ม	414	130.050	0.314	
รวม	416	130.472		

$$F_{.05} (2, 414) = 3.02$$

จากตาราง 23 แสดงว่า ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้านการติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 24 การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน : ผู้บริหารที่ไม่สังกัด
สถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านการบริหาร

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.604	0.301	1.511
ภายในกลุ่ม	414	82.709	0.199	
รวม	416	83.313		

$$F .05 (2, 414) = 3.02$$

จากตาราง 24 แสดงว่า ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน : ผู้บริหารที่ไม่สังกัด
สถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทักษะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถม
ศึกษา ด้านการบริหาร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ
สมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 25 การเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัด
สถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
รวมทุกด้าน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.530	0.265	1.657
ภายในกลุ่ม	414	66.243	0.160	
รวม	416	66.773		

$$F .05 (2, 414) = 3.02$$

จากตาราง 25 แสดงว่า ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัด
สถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ มีทักษะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถม
ศึกษารวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท ตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท จำนวนทั้งสิ้น 451 คน ประกอบด้วยครูผู้สอนจำนวน 330 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 103 คน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ 18 คน ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบร้อยละ 92.46 แต่เมื่อนำมาตรวจสอบพบว่ามีข้อมูลที่สมบูรณ์เพียง 417 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.46 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเพื่อใช้วัดทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา รวมทั้งสิ้น 63 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะ หรือให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

ทั้งนี้ ได้วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9586

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ เป็นรายชื่อ รายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าความคิดเห็นตามแนวคิดของ เบสท์ (Best. 1977 : 169 - 175) ว่าทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่ม เห็นด้วยในระดับสูง ปานกลาง หรือไม่เห็นด้วย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (One - way analysis of variance) ถ้าพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

1. ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ เห็นด้วยว่าควรจัดให้มีศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และเห็นว่าข้อกำหนดต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรการบริหารและกระบวนการบริหารตามแนวทางที่ผู้วิจัยเสนอมีความเหมาะสมแล้ว

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อข้อกำหนดต่าง ๆ ในการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีประเด็นสำคัญ 2 ประการ ซึ่งควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มเห็นด้วยกับการจัดให้มีศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในระดับที่สูงมากในทุกด้าน
2. การที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกันในข้อเสนอด้านทรัพยากรการบริหารและด้านกระบวนการบริหาร และในข้อเสนอย่อย ๆ ของแต่ละด้าน ของการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

ซึ่งอภิปรายรายละเอียดในแต่ละประการได้ดังนี้

1. การที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มเห็นด้วยกับการจัดให้มีศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในระดับที่สูงมากในทุกด้าน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งและแนวทางการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เป็นไปเพื่อการปรับปรุงคุณภาพของการประถมศึกษาโดยตรง และอาจสามารถแก้ไขสภาพที่เป็นปัญหาของการจัดการศึกษาได้อย่างตรงเป้าหมาย รวมทั้งสามารถสนองตอบต่อความเรียกร้องต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ดีเมื่อวิเคราะห์ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น จะพบว่า การที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มเห็นด้วยกับการจัดให้มีและเห็นด้วยกับข้อกำหนดต่าง ๆ ของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในระดับดังกล่าวแล้ว แสดงให้เห็นถึงแนวทัศนะที่สำคัญของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มใน 2 ประการ ดังนี้คือ

1.1 กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มเห็นความจำเป็นของการจัดให้มีศูนย์วิชาการ
กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

1.2 กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มเห็นด้วยกับการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่ม
โรงเรียนประถมศึกษาตามแนวทางที่ผู้วิจัยเสนอ

ซึ่งประเด็นทั้งสองดังกล่าวข้างต้น สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มเห็นความจำเป็นของการจัดให้มีศูนย์วิชาการ
กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ ซึ่งสามารถแบ่งการ
พิจารณาในแต่ละกลุ่มดังนี้

1.1.1 ครูผู้สอน การที่ครูผู้สอนเห็นความจำเป็นของการจัดให้มีศูนย์
วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา อาจสืบเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 เน้นความสำคัญในเรื่องสื่อการสอน รวมทั้งการผลิต
การใช้ และบำรุงรักษาเป็นอย่างมาก แต่ว่าครูไม่มีเวลาผลิต หรือไม่สามารถผลิตได้
บางกรณีที่เป็นสื่อการสอนซึ่งร้านค้าผลิตจำหน่ายก็ไม่สามารถใช้ได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
ครูจึงต้องการการพัฒนา หรือความช่วยเหลือในเรื่องเหล่านี้มาก ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัย
ของ สงบ พงศ์อารยะ และคณะ (สงบ พงศ์อารยะ และคณะ 2525 : บทคัดย่อ)
และงานวิจัยของ อรทัย จันทวิชานวนษ์ (อรทัย จันทวิชานวนษ์ 2525 : บทคัดย่อ)
และชัชพงษ์ สุวรรณรักษ์ (ชัชพงษ์ สุวรรณรักษ์ 2526 : 59) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับ
ความต้องการความช่วยเหลือของครูโรงเรียนประถมศึกษา พบสภาพความต้องการที่สอดคล้อง
กันคือครูต้องการความช่วยเหลือด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ โดยอาจ
จัดในรูปแบบของศูนย์วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งต้องการให้มีการจัดอบรมในเรื่องการผลิต และการใช้
สื่อการสอนด้วย และยังเป็นไปตามผลงานวิจัยของวรางคณา ปันลายนาค (วรางคณา
ปันลายนาค 2527 : 48) . ซึ่งพบว่าครูผู้สอนเห็นด้วยว่าห้องศูนย์วิชาการมีความจำเป็นต่อ
การเรียนการสอน

1.1.2 ผู้บริหารโรงเรียน การที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความจำเป็น
ของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา อาจสืบเนื่องมาจากเหตุผล 2 ประการคือ

1.1.2.1 ในปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนประสบปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการค่อนข้างมากในเรื่อง โรงเรียนขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน เรื่องครูไม่สามารถใช้สื่อการสอนให้ได้ประโยชน์คุ้มค่า ทั้งนี้สอดคล้องกับรายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาจังหวัดชัยนาท (จังหวัดชัยนาท 2526 : 85) ที่พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สนิท เห่งสุสิทธิ์ (สนิท เห่งสุสิทธิ์ 2527 : 119) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาในการบริหารงานวิชาการในระดับมาก เรื่องไม่สามารถแสวงหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยได้ครบถ้วน ขาดการสนับสนุนในการผลิตและการใช้สื่อการสอนจากหน่วยเหนือ ขาดครูที่มีฝีมือในการจัดทำสื่อและใช้สื่อการสอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรางคณา บัณยานาค (วรางคณา บัณยานาค 2527 : 48) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยว่าห้องศูนย์วิชาการมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอน

1.1.2.2 ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มอบอำนาจการจัดซื้อสื่อการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งกำหนดให้มีขั้นตอนในการจัดซื้อ การลงทะเบียนอย่างเป็นระบบ การนิเทศติดตามผลการใช้สื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การดูแลรักษาและอื่น ๆ ซึ่งปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งจะอำนวยความสะดวกในด้านการให้บริการสื่อการสอน การสาธิต อบรม สัมมนา ให้ครูรู้จักใช้สื่อการสอน รวมทั้งมีระบบการจัดเก็บ การดูแลรักษา อันจะใช้เป็นแม่แบบให้กับโรงเรียนได้ จึงเป็นผลให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีความจำเป็นมากขึ้นในสายตาของผู้บริหารโรงเรียน

1.1.3 ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ การที่ผู้บริหารที่ไม่สังกัดสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ เห็นความจำเป็นของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา อาจสืบเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้ คือ

ด้วยเหตุที่คุณภาพของการประถมศึกษาในจังหวัดชัยนาท ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ เห็นได้จากอัตราการเลื่อนชั้นต่ำ และความสามารถพื้นฐานของนักเรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร

(จังหวัดชัยนาท 2526 : 84) ส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการขาดแคลนสื่อการสอน และวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ และอีกส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก ครูยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ครูยังสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ ชอล์คแอนด์ทอล์ค (chalk and talk) อยู่ ทั้งนี้มีงานวิจัยที่สนับสนุนเหตุผลดังกล่าวคือ รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา จังหวัดชัยนาท (จังหวัดชัยนาท 2526 : 89) ที่พบว่า การจัดการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท ยังมีปัญหาในระดับสูงในเรื่องการขาดแคลนสื่อการสอนและวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบผลงานวิจัยของ สุทัศน์ แดงทอง (สุทัศน์ แดงทอง 2523 : 92) ที่พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยนาทมีพฤติกรรมการสอนด้านการใช้อุปกรณ์การสอนน้อยกว่าพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ทั้งที่การใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ ซึ่งอยู่ในฐานะผู้วางนโยบายกำกับ ควบคุมดูแล และรับผิดชอบโดยตรงต่อการจัดการประถมศึกษาจำเป็นต้องหาหนทางในการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาทให้คลี่คลายไปสู่สภาพที่ดีขึ้น ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจึงอาจเป็นทางเลือกทางหนึ่งที่ผู้บริหารกลุ่มนี้หยิบยกขึ้นมาพิจารณา หรือใช้เป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงงานต่อไป

1.2 กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่ม เห็นด้วยกับการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวทางที่ผู้วิจัยเสนอไว้ การที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อแนวทางดังกล่าว อาจสืบเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการดังนี้

1.2.1 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งและแนวทางการดำเนินงาน
ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าว เป็นไปเพื่อแก้ไขสภาพที่เป็นปัญหาของการจัดการศึกษา สนองตอบต่อความเรียกร้องต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และสนองนโยบายในด้านการปรับปรุงคุณภาพของการประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท

1.2.2 แนวทางการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
ดังกล่าวส่วนหนึ่งได้ศึกษาจากแนวทางการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและศูนย์วิชาการจังหวัด ตามโครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา (จังหวัดปัตตานี - ศรีสะเกษ) ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 1 - 192) ซึ่งได้มีการพัฒนาปรับปรุง

สภาพศูนย์วิชาการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางการจัดการศึกษาของจังหวัดในโครงการทดลองดังกล่าวมา เป็นลำดับ และอีกส่วนหนึ่งนั้นเป็นไปตามหลักของการบริหารโครงการ อันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป แนวทางดังกล่าวจึงมีความถูกต้องและเป็นไปได้ทั้งในแง่ของหลักการ และการปฏิบัติจริง ประกอบกับเรื่องของการจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา แม้จะเป็นสิ่งใหม่ แต่ทำได้ยากเกินกว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มจะเข้าใจได้ ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรในปัจจุบันเป็นไปในระดับมาก ทั้งในแง่ของการประชุมสัมมนา เพื่อความรู้ ความเข้าใจในการเรียนการสอนโดยตรง และในแง่ของการสนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

1.2.3 การจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีความเป็นไปได้ในระดับสูงในแง่ของงบประมาณสนับสนุน ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีนโยบายเน้นหนักในเรื่องการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาอยู่แล้ว รวมทั้งมีการให้การสนับสนุนในเรื่องนี้ค่อนข้างมาก เห็นได้จากการขยายงานการจัดตั้งศูนย์วิชาการออกไปอีก 11 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอาจขยายงานต่อไปอีกถ้าพบว่า การทดลองจัดตั้งโครงการศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของการศึกษาได้

1.2.4 การจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีความเป็นไปได้ในแง่ของการใช้องค์กรกลุ่มโรงเรียนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงาน เพราะกลุ่มโรงเรียนมีหน้าที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการและการพัฒนาทางการเรียนการสอน แม้ว่าในปัจจุบันการดำเนินงาน บทบาทของกลุ่มโรงเรียนยังสับสนก็ตาม ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จึงอาจมีส่วนช่วยให้บทบาทของกลุ่มโรงเรียนชัดเจนขึ้น

อย่างไรก็ตามผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีทัศนคติที่เห็นด้วยเพียงระดับปานกลาง ในบางเรื่องของการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบกับการพิจารณาข้อมูลเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดในแบบสอบถามตอนที่ 3 สามารถอภิปรายผลในแต่ละด้านดังนี้

ด้านบุคลากร กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ ว่าไม่จำเป็นต้องมีวุฒิปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษา หรือมี

ภูมิลำเนาในเขตอำเภอนั้น ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างได้พิจารณาถึงคุณสมบัติอื่น ๆ ของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ประกอบ ดังเช่น ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ เป็นผู้เสียสละ เป็นต้น นอกจากนี้ยังเห็นด้วยในระดับปานกลาง เรื่องเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติงานเต็มเวลา ณ ที่ทำการศูนย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างได้พิจารณาถึงการสูญเสียอัตรากำลังบุคลากรในโรงเรียนก็ได้ และยังเห็นด้วยปานกลางในเรื่องการให้เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์หมุนเวียนกันตามระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างได้พิจารณาถึงปัญหาของการจัดหาคนที่จะมาหมุนเวียน และการที่จะต้องฝึกหัดอบรมเจ้าหน้าที่ใหม่อยู่เสมอ

ด้านงบประมาณ กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องว่าไม่จำเป็นที่ศูนย์วิชาการจะเลือกซื้อสื่อตามที่ สปช. กำหนดเท่านั้น ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างได้เล็งเห็นถึงสภาพความแตกต่างระหว่างท้องถิ่น ทั้งนี้สอดคล้องกับข้อคำถามอื่นที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มเห็นควรให้ศูนย์วิชาการมีอิสระในการเลือกซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนตามความเหมาะสม

ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ กลุ่มครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าศูนย์วิชาการอาจจัดตั้งในโรงเรียนอื่นที่มีความพร้อมมากกว่าจัดตั้งเฉพาะในโรงเรียนซึ่งเป็นที่ทำการกลุ่ม ทั้ง ๆ ที่โดยข้อเท็จจริงแล้ว โรงเรียนที่เป็นที่ตั้งทำการกลุ่มโรงเรียน มักเป็นโรงเรียนที่เป็นศูนย์กลางของกลุ่ม สะดวกแก่การคมนาคมอยู่แล้วทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากมีโรงเรียนหลายโรงเรียน มีความพร้อมในการจะดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน แม้จะไม่ใช่โรงเรียนที่ตั้งที่ทำการกลุ่มก็ตาม

ด้านการจัดองค์กร กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า หัวหน้าศูนย์วิชาการ อาจเป็นบุคคลอื่นได้นอกจากประธานกลุ่มโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างได้พิจารณาภารกิจประจำของประธานกลุ่มโรงเรียนประกอบกับลักษณะเฉพาะของผู้ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มโรงเรียนในปัจจุบันว่าอาจจะยังไม่เหมาะสมกับการเป็นหัวหน้าศูนย์วิชาการ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเห็นด้วยปานกลางในเรื่อง คณะกรรมการที่ปรึกษา ควรเป็นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างยังไม่สามารถวิเคราะห์บทบาทคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาของศูนย์วิชาการให้ชัดเจนลงไปได้

จากแนวทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มที่มีต่อศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดองค์กร ใน 2 ประการดังกล่าวข้างต้น เป็นเครื่องบ่งชี้ที่ชัดเจนอีกทางหนึ่งว่า บทบาทหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวิชาการซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารของประธานกลุ่มโรงเรียน และคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนยังไม่เด่นชัดเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชูชาติ ทรัพย์มาก (ชูชาติ ทรัพย์มาก 2521 : 153) ที่พบว่า ประธานกลุ่ม ครูใหญ่ และครู มีความคิดเห็นว่ากลุ่มโรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านวิชาการในระดับน้อย และควรปฏิบัติเพิ่มขึ้นทุกด้าน

ด้านการประสานงาน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นที่สอดคล้องกัน คือ เห็นด้วยในระดับปานกลาง เรื่องศูนย์วิชาการควรมีรถยนต์ที่ใช้เป็นศูนย์วิชาการเคลื่อนที่เพื่อการติดต่อประสานงานและให้บริการแก่โรงเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากแม้กลุ่มตัวอย่างจะเห็นด้วยในหลักการ แต่เมื่อพิจารณาแล้วมีความเป็นไปได้น้อยในแง่ของงบประมาณสนับสนุนซึ่งมีอยู่จำกัด

จากบทอภิปรายซึ่งได้เสนอมาโดยลำดับนี้ สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มเห็นความจำเป็น และเห็นด้วยกับแนวทางการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมที่ผู้วิจัยเสนอไว้ อย่างสอดคล้องกัน

2. การที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกันในข้อเสนอด้านทรัพยากรการบริหาร และด้านกระบวนการบริหารและในข้อเสนอย่อย ๆ ของแต่ละด้านของการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญทัศน์ ทุนคำ (บุญทัศน์ ทุนคำ 2517 : 173) ซึ่งพบว่าผู้บริหารระดับสูงไม่เห็นความสำคัญของสถิติขั้นวัสดุ มักคัดทอนงบประมาณด้านนี้อยู่เสมอ การที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกัน อาจสืบเนื่องมาจากเหตุผล 3 ประการดังนี้

2.1 นับแต่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษา โดยใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ซึ่งเน้นหนักในด้านให้ครูใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอน แต่จากผลการวิจัยหลายฉบับ ซึ่งพบว่า ครูยังไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน และยังขาดวัสดุอุปกรณ์

การเรียนการสอนที่เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 10) พฤติกรรมการสอนของครูที่ใช้หลักสูตรใหม่และหลักสูตรเก่ามีลักษณะเช่นเดียวกัน (กรมวิชาการ 2523 : บทคัดย่อ) จนถึงกับกล่าวว่าโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการใช้หลักสูตรใหม่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายและแนวนโยบายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้ (พิทยาลงกรณ์ พิศาลเอมอร 2523 : 46) จึงทำให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการประถมศึกษาส่วนใหญ่ ได้วางนโยบายและโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาโดยตลอด ตัวอย่างเช่น โครงการจัดหาสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ซึ่งได้มีการดำเนินงานมาตามลำดับ ตลอดจนมีการอบรม ประชุม สัมมนา ทั้งผู้บริหาร และครูผู้สอน กระตุ้นให้เห็นความจำเป็นของการใช้สื่อ อีกทั้งแนวคิดเรื่องศูนย์วิชาการ ยังได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเพื่อเป็นทางเลือกสำหรับแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา และแก้ไขสภาพการขาดแคลนสื่อการสอนอยู่เสมอ การพัฒนาบุคลากรทุกระดับในแนวทางดังกล่าวนี้ควบคู่กันไป น่าจะเป็นผลให้ทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกัน

2.2 นับตั้งแต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารของการประถมศึกษา

จากสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2523 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้พยายามทุกวิถีทาง และใช้วิธีการทุกวิธีเพื่อจะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเรียนการสอน เห็นได้จากการจัดให้มีการประชุมอบรมสัมมนาทางวิชาการแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ จนแม้กระทั่งได้จัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนทางวิทยุ ซึ่งนับเป็นนวัตกรรมใหม่ทางการบริหารการศึกษา ผลจากการเร่งรัดพัฒนาดังกล่าว ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวทางการศึกษาเป็นอย่างมาก ตัวผู้บริหารโรงเรียนเองจำเป็นต้องปฏิบัติงานวิชาการมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ดุงเงิน แก้วเกษมเสื่อ (ดุงเงิน แก้วเกษมเสื่อ 2527 : 80) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการมากที่สุด คือใช้เวลา 10 ชั่วโมง 30 นาที/สัปดาห์ ต่อเวลาที่ต้องปฏิบัติงานจริง ๆ ในโรงเรียนทั้งหมด 35 ชั่วโมง/สัปดาห์ ประกอบกับตัวผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบันส่วนหนึ่งเป็นบุคคลที่มีวัยไม่สูงจนเกินไป และมีประสบการณ์การทำงานไม่นานนักจึงให้ความสนใจพัฒนางาน

ทางด้านวิชาการสูง ทั้งนี้เป็นไปตามผลงานวิจัยของ วราจกมล ปันลายนาค (วราจกมล ปันลายนาค 2527 : 142) ซึ่งพบว่าผู้บริหารที่ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี ระหว่าง 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างเด่นชัด นอกจากนี้แล้วตัวครูผู้สอน หรือผู้บริหารโรงเรียนก็พยายามพัฒนาตนเอง เห็นได้จากการเข้ารับการอบรมตามโครงการอบรมครูประจำการในวิทยาลัยครูต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ผลจากการพัฒนาบุคลากรทุกกลุ่มควบคู่กันไปของหน่วยเหนือ และการพยายามพัฒนาตนเอง ตลอดจนการที่วิทยุชุมชน วิทยุชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามไม่แตกต่างกันมากนัก น่าจะมีผลทำให้ทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.3 รูปแบบการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ได้กำหนดขึ้นจากหลักการและทฤษฎีทางการบริหาร ประกอบกับแนวทางการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี และศรีสะเกษ ตามโครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา (จังหวัดปัตตานี - ศรีสะเกษ) ตลอดจนการศึกษาจากสภาพปัญหาและสภาพแวดล้อมในการจัดการประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท องค์ประกอบร่วมทั้งสามดังกล่าวข้างต้น จึงน่าจะส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ประสบปัญหาเดียวกัน มีทัศนะต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดขึ้น ตามวิธีดำเนินงานซึ่งผู้วิจัยได้เสนอไว้ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลสนับสนุนหลายประการคือ วิธีการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องคือ ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารระดับอำเภอและระดับจังหวัด ศึกษา-นิเทศก์อำเภอและศึกษานิเทศก์จังหวัด ซึ่งเกี่ยวข้องกับศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในฐานะที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคืออาจเป็นผู้รับบริการ ผู้ปฏิบัติการ ผู้กำกับควบคุม

ดูแล หรือผู้รับผิดชอบติดตามผลและประเมินผล อีกทั้งเป็นไปอย่างสอดคล้องกับสภาพการจัดการ ประถมศึกษาในจังหวัดชัยนาท และเป็นไปตามหลักการที่ถูกต้อง จะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด ทางหนึ่งในการพยายามปรับปรุงคุณภาพของการประถมศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. สำหรับการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในระยะ เริ่มแรก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรส่งเสริม ให้จัดเป็นโครงการทดลอง (pilot project) ในกลุ่มโรงเรียนที่มีความพร้อมก่อน 1 - 2 กลุ่มโรงเรียน เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด และจัดทำ เป็นตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงขยายการดำเนินงานออกไปยังกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ

3. การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ควรคำนึงถึงองค์- ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

3.1 ทรัพยากรการบริหาร

3.2 กระบวนการบริหาร

ซึ่งมีรายละเอียดที่สมควรจัดดำเนินการแต่ละประการดังนี้

3.1 ทรัพยากรการบริหาร ประกอบด้วย

3.1.1 บุคลากร ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วิชาการ โดยควรเป็น ผู้มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีผลงานทาง การผลิต การใช้สื่อการสอนมาแล้ว รวมทั้งควรมีคุณสมบัติเฉพาะตัวอื่น ๆ ดังเช่น ความ เป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ การมีมนุษยสัมพันธ์ การช่วยเหลือและบริการเป็นต้น สิ่ง ที่ควรคำนึงถึงอย่างมากคือ วิธีการที่บุคลากรนั้นจะเข้าประจำตำแหน่ง ลักษณะการปฏิบัติงาน หรือหน้าที่ความรับผิดชอบในศูนย์ ระยะเวลาในการปฏิบัติว่าควรปฏิบัติงานในศูนย์อย่างเต็ม เวลาหรือไม่ รวมทั้งจำเป็นต้องจัดให้มีการหมุนเวียนบุคลากรเข้ารับผิดชอบประจำศูนย์หรือ ไม่ ล้วนเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องพิจารณาการดำเนินงานต้องพิจารณาโดยรอบคอบ นอกจากนั้นแล้ว อาจขอความร่วมมือจากบุคลากรในท้องถิ่น เช่น แม่บ้าน พระ ครูที่เกษียณอายุแล้ว มาช่วย ประจำศูนย์ผลิตเปลี่ยนกันไป โดยจังหวัดควรจะต้องออกเป็นเกียรติบัตรให้สำหรับบุคคลเหล่านี้

3.1.2 งบประมาณ ในด้านนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ ควรเป็นผู้จัดสรร และกำหนดจำนวนงบประมาณ ให้แก่ศูนย์วิชาการตามสมควร โดยอาจคิดเป็นรายหัวนักเรียน และควรจัดสรรให้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ศูนย์วิชาการดำรงอยู่ได้ มิใช่ให้การสนับสนุนเฉพาะในปีแรกของการดำเนินงานและงบประมาณที่ได้รับควรเป็นไปเพื่อการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องเปิดโอกาสให้ศูนย์วิชาการดำเนินการเลือกซื้ออย่างอิสระตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งจัดงบประมาณสำหรับการค้นคว้า วิจัย ผลิต หรือทดลองใช้สื่อการสอนด้วย

อย่างไรก็ตามในกรณีที่โอกาสจะได้รับจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอาจจะเป็นไปได้ น้อย เนื่องจากความจำกัดด้านงบประมาณ ทางออกที่ดีสำหรับเรื่องนี้คือ ควรจัดเป็นโครงการของกลุ่มโรงเรียน งบประมาณในการดำเนินงานส่วนหนึ่งจึงมาจากเงินงบประมาณสนับสนุนในลักษณะของโครงการของกลุ่มโรงเรียน และอีกส่วนหนึ่งมาจากการแสวงหาความร่วมมือจากภาคเอกชน หรือท้องถิ่น หรือจากหน่วยงานอื่น โดยอาจเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริจาคทรัพย์ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ ให้แก่ศูนย์ หรืออาจขอใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นร่วมกัน ดังเช่น การติดต่อกับวัดเพื่อขอใช้วัสดุอุปกรณ์บางอย่างที่มีในวัด เป็นต้น

3.1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ในด้านวัสดุอุปกรณ์นั้นศูนย์วิชาการ ต้องมีความพร้อม ในเรื่องสื่อการสอนให้ครบทุกกลุ่มประสบการณ์ มีเครื่องมือในการใช้สื่อ เช่น สไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ รวมทั้งมีครุภัณฑ์ในการจัดเก็บให้เป็นระเบียบและอย่างปลอดภัย ไม่กระจัดกระจาย สำหรับสื่อการสอนที่จำเป็นต้องใช้นั้น ควรต้องจัดให้มีครบทุกโรงเรียน ไม่เฉพาะในศูนย์วิชาการเท่านั้น ซึ่งโดยวิธีการในทางปฏิบัติ ศูนย์อาจจะจัดไม่ได้พร้อมมูลในระยะแรก แต่ก็น่าจะมีการดำเนินงานต่อเนื่อง และขยายออกไปจนมีความพร้อมได้ในอนาคต

นอกจากในเรื่องสื่อการสอนแล้ว ศูนย์วิชาการซึ่งถือเป็นแหล่งพัฒนาทางวิชาการและการเรียนการสอน ยังควรมีเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้ครูใช้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น คู่มือครู แผนการสอน หลักสูตร ตลอดจนหนังสือเกี่ยวกับวิชาการ งานวิจัยต่าง ๆ ที่พิมพ์ออกเผยแพร่ เป็นต้น

ในด้านอาคารสถานที่ ศูนย์วิชาการควรจัดตั้งในโรงเรียนที่มีความพร้อมในเรื่องบุคลากรและอาคารสถานที่ได้ โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งเฉพาะในโรงเรียนที่เป็นที่ตั้งทำการกลุ่ม และควรปรับปรุงห้องเรียนหรืออาคารเรียนที่ว่าง ให้มีสภาพเป็นศูนย์วิชาการที่เหมาะสม โดยมีห้องโสต ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการทางสื่อ สถานที่ฝึกอบรมสัมมนา เป็นต้น โดยไม่จำเป็นต้องก่อสร้างอาคารใหม่อย่างเอกเทศ แต่ในกรณีนี้ต้องคำนึงถึงความสะดวก ในการติดตามประสานงานและให้บริการสื่อด้วย

3.2 กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย

3.2.1 ด้านการวางแผน ศูนย์วิชาการควรมีการวางแผนในการดำเนินงานไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อลดความสูญเสียในแง่การลงทุน โดยมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับสื่อการสอนของครู ควรมีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินงาน รวมทั้งจัดทำแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว และปฏิทินการดำเนินงานไว้ทุกขั้นตอน ควรจัดประชุมคณะทำงาน เพื่อร่วมกันวางแผนอย่างสม่ำเสมอด้วย

อนึ่ง ถ้าเป็นการจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนในชั้นโครงการทดลองควรแบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน คือ วางแผน จัดตั้งศูนย์วิชาการหรือปฏิบัติตามแผน และนิเทศ ติดตามผลและประเมินผล ในขั้นวางแผนซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก ควรจัดให้มีการประชุม คณะกรรมการการบริหารกลุ่มโรงเรียน เพื่อจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบโดยตรง รวมทั้งการแสวงหาบุคลากร งบประมาณ การกำหนดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในศูนย์วิชาการ อาคารสถานที่ตั้ง ตลอดจนกำหนดกระบวนการบริหารอย่างเป็นลำดับ เพื่อให้ในขั้นการจัดตั้งศูนย์มีปัญหาน้อยที่สุด

3.2.2 ด้านการจัดองค์กร ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ควรมีการจัดองค์กรใน 2 ประการคือ

3.2.2.1 การจัดคณะผู้รับผิดชอบ ควรจะได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบ ถึงสายงานการบังคับบัญชา อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และการบริหารงานภายใต้ระบบกลุ่มโรงเรียน บุคลากรของศูนย์จึงควรประกอบด้วย ฝ่ายเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ และฝ่ายบริหาร และจัดการศูนย์วิชาการ ฝ่ายหลังจะเป็นกลจักรอันสำคัญยิ่งที่จะสามารถผลักดันให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนดำเนินงานไปได้หรือไม่ เพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มโรงเรียนให้เด่นชัดขึ้น คณะผู้รับผิดชอบชุดนี้จึงควรเป็นประธานกลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

3.2.2.2 การจัดรูปงาน เพื่อปฏิบัติงานหรือให้บริการ ควรแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย คือ

3.2.2.2.1 ฝ่ายวิชาการศูนย์ ทำหน้าที่สำรวจความต้องการ ศึกษาพัฒนาสื่อการสอนให้เหมาะกับท้องถิ่น รวบรวมข้อมูลและจัดทำสถิติทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน รวมทั้งการจัดอบรม สัมมนา สาธิต หรือประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้การสอน และการใช้สื่อการสอน การนิเทศและติดตามผลการใช้สื่อ และการเรียนการสอนด้านอื่น ๆ การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาหรือวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้การสอน การให้ความรู้และกระตุ้นให้ครูรู้จักใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม

3.2.2.2.2 ฝ่ายผลิตและซ่อมแซม ทำหน้าที่ผลิตสื่อการสอนต้นแบบ และทำการซ่อมแซมสื่อที่ชำรุด

3.2.2.2.3 ฝ่ายธุรการและบริการ ทำหน้าที่ในการเก็บรักษา ลงทะเบียนสื่อ การบริการให้ยืม งานประชาสัมพันธ์ งานเอกสาร หรือติดต่อประสานงานต่าง ๆ

3.2.3 ด้านการให้บริการ หน้าที่หลักของศูนย์วิชาการคือ การให้บริการสื่อแก่โรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่ม ซึ่งควรจัดในรูปแบบเวียนตามวิธีการและเวลาที่ศูนย์วิชาการเป็นผู้กำหนดขึ้น รวมทั้งต้องมีการจัดทำเอกสารคู่มือการใช้สื่อ หรือเอกสารอื่น ๆ เพื่อให้ครูใช้กันคว่าได้ การบริการนี้อาจจัดบริการรวมไปถึงนักเรียน ประชาชน ที่จะเข้ามาค้นคว้าด้วยตนเอง นอกจากนี้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์ย่อยในโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มด้วย

3.2.4 ด้านการประสานงาน การประสานงานเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานศูนย์วิชาการลุล่วงไปได้หรือไม่ ศูนย์วิชาการจึงต้องมีการประสานงานทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง กล่าวคือ ต้องประสานงานกับศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนด้วยกัน เพื่อการพัฒนางาน ประสานงานกับหน่วยเหนือและหน่วยล่าง คือสำนักงานการศึกษาอำเภอ และโรงเรียน เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลง และการให้บริการ รวมทั้งต้องประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ อันจะเกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนได้ เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น และแหล่งวิชาการอื่น ๆ ที่อาจให้ความช่วยเหลือได้ เช่น วิทยาลัยครู มหาวิทยาลัย

ศูนย์เทคโนโลยีต่าง ๆ ศูนย์ส่งเสริมสมรรถภาพการเรียนรู้การสอน (RIT) เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ เพื่อที่จะให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

3.2.5 ด้านการติดตามและประเมินผล ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นผู้นิเทศ ติดตามผล และประเมินผล การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ในที่นี้การติดตามผลรวมถึงงานการนิเทศที่จะต้องร่วมวางแผนร่วมดำเนินงาน ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจตราวิธีปฏิบัติและผลงานที่ปฏิบัติไปแล้ว ผล หรือมีอุปสรรคปัญหาประการใดบ้าง ส่วนการประเมินผลเป็นไปเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น จึงควรประเมินในระยะสั้นเป็นระยะ และประเมินสรุปรวม เพื่อดูว่าการดำเนินงานได้ผลคุ้มค่าหรือไม่ การประเมินอาจทำได้หลายวิธี เช่น ประเมินความพร้อมของศูนย์ ประเมินจากทัศนคติของครูที่มีต่อศูนย์ ประเมินจากความรู้ที่ครูมาใช้บริการจากศูนย์วิชาการ และประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และสำคัญที่สุดคือ ประเมินว่าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน สามารถทำให้วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนเพื่อการช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันของโรงเรียนในกลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

4. เนื่องจากความจำกัดในด้านงบประมาณสนับสนุนจากกรมเจ้าสังกัดโดยตรง ศูนย์วิชาการจึงควรแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานหรือสถาบันอื่น เช่น วิทยาลัยครู มหาวิทยาลัย โรงเรียนสาธิต ศูนย์เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อรวบรวมตัวอย่างสื่อการสอน เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง เทคนิคในการสร้าง หรือใช้สื่อการสอน เป็นต้น

5. การผนวกงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนและศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดให้มีโครงการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ซึ่งจัดบริการในรูปแบบของการหมุนเวียนให้บริการในลักษณะเดียวกับศูนย์วิชาการ จึงควรจะมีการผนวกงานในโครงการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของศูนย์วิชาการ และให้บริการแก่โรงเรียนร่วมกันโดยจัดแบ่งเป็นฝ่ายห้องสมุดและฝ่ายสื่อการสอน มีการวางแผนร่วมกัน ใช้วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ร่วมกัน ใช้บุคลากรร่วมกัน เมื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ก็ทำร่วมกัน ทั้งนี้จะช่วยให้สามารถประหยัดงบประมาณได้ส่วนหนึ่ง และจะช่วยให้รูปแบบของ

ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. จากข้อคิดเห็นในด้านการจัดองค์กรของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ทำให้สันนิษฐานได้ว่า บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องยังไม่เข้าใจถึงบทบาทและเป้าหมายที่แท้จริงของการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนก็ยังลังเลในบทบาทหน้าที่ของตนเอง นอกจากนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประธานกลุ่มโรงเรียน พบว่าประธานกลุ่มโรงเรียนมีหน้าที่มากมายที่ต้องปฏิบัติ ทว่าอำนาจของประธานกลุ่มไม่มีกฎหมายรองรับ จึงทำให้ประธานกลุ่มโรงเรียนไม่สามารถสั่งการหรือบังคับบัญชาโดยตรงได้ เป็นผลให้เกิดปัญหาในการสั่งการให้ปฏิบัติ ในบางครั้งประธานกลุ่มโรงเรียนจึงถูกมองไปในแง่ของผู้ที่ขาดคุณสมบัติในการนำกลุ่มโรงเรียน สิ่งเหล่านี้เป็นดัชนีชี้ให้เห็นว่าน่าจะมีการพิจารณารูปแบบการจัดองค์กรของกลุ่มโรงเรียนใหม่ เช่น กำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนให้ประธานกลุ่มโรงเรียน หรือให้ประธานกลุ่มโรงเรียนมีหน้าที่บริหารงานของกลุ่มโรงเรียนแต่เพียงอย่างเดียว ในสมัยที่ได้รับการเลือกตั้งโดยไม่ต้องบริหารโรงเรียนควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้โดยใช้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเป็นสำนักงานในการปฏิบัติงาน โดยอาจทำการปรับรูปแบบศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนใหม่ให้สามารถดำเนินงานพัฒนากลุ่มโรงเรียน ไม่เฉพาะด้านวิชาการ แต่ครอบคลุมในข่ายของงานทั้ง 6 ด้าน คือ งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร งานกิจการ-นักเรียน งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรจะได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้โดยตรงอีกครั้งหนึ่ง

7. การจัดสรรงบประมาณหรือทรัพยากรอื่นโดยระบบกลุ่มโรงเรียน ในอนาคตสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดสรรงบประมาณหรือทรัพยากรอื่น ๆ โดยระบบกลุ่มโรงเรียนในลักษณะเช่นเดียวกับการจัดสรรให้กับศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาแทนที่จะจัดสรรให้กับทุกโรงเรียน ตัวอย่างเช่น ในด้านบุคลากร อาจจะบรรจุแต่งตั้งครูที่มีความสามารถทางด้านช่าง ด้านดนตรี ด้านพลศึกษา ด้านศิลปศึกษา โดยเฉพาะให้กับกลุ่มโรงเรียนโดยให้สอนเฉพาะเรื่องให้กับทุกโรงเรียนในกลุ่ม ไม่บรรจุให้เฉพาะโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง เป็นต้น ซึ่งแนวทางนี้จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายดียิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้หมายถึงจะต้องมีการพัฒนาระบบการกลุ่มโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเสียก่อน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ อาจเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยเรื่องอื่น ๆ ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ไม่สามารถทำได้อย่างครอบคลุม อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน และการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา คือ

1. การศึกษามาตรฐานด้านทรัพยากรการบริหาร ซึ่งควรจัดให้กับศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในแต่ละด้านอย่างเด่นชัด เพื่อเป็นการกระตุ้นให้การจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
2. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินการศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดยมุ่งประเด็นของอัตรากำลังที่มีอยู่ การแสวงหากำลังทรัพยากรภาคเอกชน การสำรวจชนิด ประเภท และแหล่งทรัพยากรที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่น
3. ศึกษารูปแบบการดำเนินงานและแนวทางที่เป็นไปได้ของการจัดตั้งศูนย์วิชาการย่อยในโรงเรียน
4. ศึกษารูปแบบการดำเนินงานและแนวทางที่เป็นไปได้ของการจัดตั้งศูนย์วิชาการระดับอำเภอ และศูนย์วิชาการระดับจังหวัด ซึ่งประสานสอดคล้องกับการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
5. ศึกษาถึงลักษณะการจัดองค์กรของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาว่า สามารถเกื้ออำนวยการปฏิบัติงาน หรือสอดคล้องกับสภาพการบริหารงานในปัจจุบันหรือไม่ ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ไม่สามารถร่วมมือกันอย่างจริงจังได้
6. งานวิจัยฉบับนี้ยังมีจุดอ่อนในแง่ที่เสนอวิธีการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเพียงรูปแบบเดียว จึงควรมีการศึกษาวิจัยถึงรูปแบบอื่น ๆ เพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อความสามารถในการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท, สำนักงาน การสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

จังหวัดชัยนาท 2525, 139 หน้า

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถม

ศึกษา พ.ศ. 2525 - 2534 ม.ป.ป. 138 หน้า

โครงการพัฒนารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา (จังหวัดปัตตานี -

ศรีสะเกษ) โดยความช่วยเหลือของธนาคารโลกระยะที่ 1 2527, 92 หน้า

โครงการจัดหาแบบเรียน อุปกรณ์การเรียน และเครื่องแบบนักเรียน 2524,

48 หน้า

คู่มือดำเนินงานโครงการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาด้วยความช่วยเหลือ

ขององค์การยูนิเซฟ 2526, 345 หน้า

สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ คู่มือนี้เพื่อติดตามผลศูนย์วิชาการกลุ่ม

โรงเรียน (ฉบับทดลอง) 2528, 125 หน้า

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน กองแผนงานการศึกษา การสำรวจสภาพ

ทางการศึกษาของประเทศ (Education Sector Survey) 2526, 487 หน้า

ผลงานวิจัยทางการศึกษา (เล่ม 1) เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ

เรื่องการวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โรงพิมพ์และทำปก

เจริญผล 2526, 473 หน้า

บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

(เล่ม 2) โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล 2526, 274 หน้า

จุฬาลงกรณ์, มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย รวมบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2523

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 1007 หน้า

ฉวีลักษณ์ บุญกาญจน์ และคณะ รายงานผลการวิจัยเพื่อจัดตั้งศูนย์วิชาการสู่ชนบทใน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2524,

102 หน้า

ชัยพงษ์ สุวรรณรักษ์ ความต้องการความช่วยเหลือของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาจากศูนย์เทคโนโลยีศึกษากิจการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ปริชญานีพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 84 หน้า อัดสำเนา

ชัยนาท, จังหวัด รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาของจังหวัดชัยนาท โดยความสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526, 94 หน้า

ชูชาติ ทรัพย์มาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 206 หน้า อัดสำเนา

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ โอเคียนสโตร 2522, 206 หน้า

อุงเงิน แก้วแกมเสื่อ การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 117 หน้า อัดสำเนา

ทรรศนียา กัลยาณมิตร และคณะ รายงานผลการวิจัยเรื่องแบบจำลองศูนย์บริการสื่อการศึกษาของสถาบันฝึกหัดครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 95 หน้า

นิพนธ์ ศุขปริติ โครงการบ้าน โรงเรียน มหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2524, 153 หน้า

นิคม ทองพิทักษ์ บทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 104 หน้า อัดสำเนา

แนม ชินพงศ์ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 182 หน้า อัดสำเนา

- บุญทัศน์ หุนคำ การศึกษาสถานภาพเกี่ยวกับการผลิตและการใช้ซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ผู้
สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ปรินทิพ นธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2517, 226 หน้า อัดสำเนา
- ปัตตานี, จังหวัด รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาของ
จังหวัดปัตตานี โดยความสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 2526, 145 หน้า
- ประมวล เสนาฤทธิ์ "การบริหารโครงการ" ใน การวางแผนและการจัดการทาง
การศึกษา หน้า 345 - 355 สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ 2526
- ประเสริฐ ช่างษ์ ปัญหาในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ปรินทิพ นธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 110 หน้า
- ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ การวิเคราะห์และประเมินโครงการ (Project Analysis
Appraisal) เรือนแก้วการพิมพ์ 2524, 294 หน้า
- ประหยัด จีรวรพงศ์, ผู้เรียบเรียง เอกสารประกอบเทคโนโลยี 420 การจัดการสื่อการ
สอน ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 พินิจโลก 2522, 118 หน้า
- ปัญญา แก้วก้อย ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังด้านวิชาการ
ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี ปรินทิพ นธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 72 หน้า อัดสำเนา
- พิทยาลงกรณ์ พิลาสเอมอร การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ปรินทิพ นธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2523, 76 หน้า อัดสำเนา
- มนตรี แยมกลีกร รายงานการสำรวจสภาพทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนประชาชนไกลคมนาคม
และปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับซอฟต์แวร์ของโรงเรียนประชาชนไกลคมนาคม
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2525, 169 หน้า

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา หวิงการพิมพ์ 2524,
287 หน้า

วิจิตร วรคบางกูร ศิลปศาสตร์นำรู้สำหรับผู้นำ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ม.ป.ป. 299 หน้า

วิจิตร ศรีธำณ "กระบวนการและทรัพยากรการบริหาร" ใน หลักและระบบบริหาร
การศึกษา หน้า 40 - 51 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2523

วิชาการ, กรม กองวิจัยทางการศึกษา การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้การสอนของครู
และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา (ฉบับทดลอง)
พุทธศักราช 2521 และที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 2523,
218 หน้า

วิเชียร เกตสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3
เรือนอักษร 2524, 153 หน้า

วิวัฒน์ นันทะ ความต้องการและปัญหาในการพัฒนาบุคลากรครูประจำการของผู้บริหาร
การศึกษาและครูประจำการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปริชญานีพันธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน 2525, 113 หน้า

วรภัท วัคข้าวหลาม โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับ วิทยาลัยครู-
มหาสารคาม วิชญานีพันธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 180 หน้า
อัครสำเนา

วีระพล สุวรรณันต์ ความรู้เบื้องต้นในการจัดทำแผนและโครงการ ตอนการประเมินผล
แผนและโครงการ อักษรพัฒนา 2525, 122 หน้า

วรารณา ปันลายนาค การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของ
ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ปริชญานีพันธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 178 หน้า อัครสำเนา

ศรีสะเกษ, จังหวัด รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาของ
จังหวัดศรีสะเกษ โดยความสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 2525, 122 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวง แผนพัฒนาการศึกษาและวัฒนธรรม
 จงเจริญการพิมพ์ 2526, 134 หน้า

สุทัศน์ แสงทอง พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท ปรินุณพันธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2528, 118 หน้า อักษรสำเนา

สนิท เหาเจ้าสุสิทธิ์ ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ปรินุณพันธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2527, 156 หน้า อักษรสำเนา

สุเวช ฌ หนองควย การศึกษาศูนย์วิชาการในประเทศไทย วิทยาพันธ์ ก.ม.
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516, 431 หน้า อักษรสำเนา

"องค์การซีมีโอ SEAMEO" สามัญศึกษา 3 : 17 - 22 เมษายน - พฤษภาคม 2523

อุทัย บุญประเสริฐ "การบริหาร : หลักทั่ว ๆ ไป" ใน คู่มือบริหารการประถมศึกษา
จังหวัด เล่ม 5 หน้า 83 - 87 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 กระทรวงศึกษาธิการ 2527

"หลักและวิธีการติดตามควบคุมกำกับงานและการประเมินผล" ใน
คู่มือการบริหารการประถมศึกษาจังหวัด เล่ม 5 หน้า 117 - 136 สำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ 2527

"การบริหารงานแบบเน้นวัตถุประสงค์" ใน คู่มือการบริหารการประถมศึกษา
จังหวัด เล่ม 5 หน้า 88 - 100 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 กระทรวงศึกษาธิการ 2527

อธิปัทย์ คลี่สุนทร "การเขียนโครงการ" ใน การวางแผนและการจัดการทางการ
ศึกษา หน้า 289 - 297 สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ 2526

อนันต์ เกตุวงศ์ หลักและเทคนิคการวางแผน พิมพ์ครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2526, 275 หน้า

อำนาจ จันทรเป็น "ศูนย์วิชาการในโรงเรียน" ศึกษาศาสตร์สาร 3 : 18 - 22

กันยายน 2521

อุบล บรรหารศุภวาท "การประเมินผลงานทางการศึกษา" ใน การวางแผนและ

การจัดการทางการศึกษา หน้า 447 - 451 สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวง-

ศึกษาธิการ 2526

Best, John W. Research in Education 3rd. ed. Englewood Cliffs, Newjersey, Prentice-Hall, Inc., 1977, 280 p.

Kirk, Roger E. Experimental Design : Procedure for the Behavioral Science. Belmont, Brooks Cole Publishing, Co., 1968. 557 p.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Educational and Psychological Measurement V. 30 : 607 - 610 p. 1978

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท

เรียน ท่านผู้บริหารและคณะครูอาจารย์ที่เคารพ

แนวคิดประการหนึ่งในการพยายามปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาในปัจจุบัน คือ ควรให้มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา โดยเฉพาะ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนซึ่งจะจัดในลักษณะเป็นศูนย์รวมวัสดุสื่อการสอน ศึกษาและพัฒนากาใช้สื่อการสอน รวมทั้งเป็นศูนย์พัฒนาทางการเรียนการสอนโดยอาศัยระบบกลุ่มโรงเรียนเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณและส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียน ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจำเป็นต้องมีการกำหนดทรัพยากรและกระบวนการบริหารอย่างเหมาะสมและเพียงพอแก่การทำงานได้ ดังเช่น การกำหนดองค์คณะบุคคลที่จะเข้ามาดำเนินงานและการจัดรูปงาน งบประมาณที่ได้รับ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ตลอดจนการวางแผนดำเนินงาน การประสานงาน การให้บริการ การติดตามผลและการประเมินผล ความคิดเห็นของท่านที่มีต่อรายละเอียดต่าง ๆ ดังกล่าวในแบบสอบถามฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนในอนาคต เพราะจะทำให้สามารถกำหนดแนวทางการดำเนินงานศูนย์วิชาการได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มโรงเรียน

ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่านในการกรอกแบบสอบถามนี้ โดยขอให้กรอกตามสภาพความเป็นจริงและความเห็นที่เป็นของท่านเองโดยไม่ต้องลงชื่อ แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน กรุณาตอบจนครบทุกตอนและทุกข้อ โดยเฉพาะตอนที่ 1 และตอนที่ 2 เพราะแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการตอบที่ครบถ้วนจะไม่เป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ อนึ่ง การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาใด ๆ เลยสำหรับผู้ตอบ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาทโดยส่วนรวมเท่านั้น

ขอขอบพระคุณในความร่วมมืออันดีจากท่าน

ศศิธร วงษ์เมตตา

นิสิตปริญญาโทวิชาเอกบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความเกี่ยวกับตัวท่านที่เป็นจริง

- ☐ ครูผู้สอน
- ☐ ผู้บริหารโรงเรียน
- ☐ ผู้บริหารระดับจังหวัดหรือระดับอำเภอ
- ☐ ศึกษานิเทศก์จังหวัดหรือศึกษานิเทศก์อำเภอ

ตอนที่ 2

เป็นแบบสอบถามความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนใน
 ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านบุคลากร และการจัดการงาน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์
 และอาคารสถานที่ การวางแผน การประสานงาน การให้บริการ การติดตามผล
 และการประเมินผล

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแนวทางการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนแต่ละข้อในแต่ละ
 ด้านแล้วเขียนเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องระดับความเห็นตามแนวทัศนะของท่าน
 โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ข้อที่ท่านเห็นว่าควรจัดให้มีหรือดำเนินการอย่างมากที่สุด เขียนเครื่องหมาย ☒
 ลงในช่อง เห็นด้วยมากที่สุด

ข้อที่ท่านเห็นว่าควรจัดให้มีหรือดำเนินการ เป็นอย่างมาก เขียนเครื่องหมาย ☒
 ลงในช่อง เห็นด้วยมาก

ข้อที่ท่านเห็นว่าควรจัดให้มีหรือดำเนินการปานกลาง เขียนเครื่องหมาย ✓

ลงในช่อง เห็นด้วยปานกลาง

ข้อที่ท่านเห็นว่าไม่ควรจัดให้มีหรือดำเนินการ เขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง

ไม่เห็นด้วย

ข้อที่ท่านเห็นว่าไม่ควรจัดให้มีหรือดำเนินการเป็นอย่างยิ่ง เขียนเครื่องหมาย ✓

ลงในช่อง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่าง

ข้อที่	รายการ	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
0	ควรให้มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงและการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา	✓				
00	ศูนย์วิชาการควรจัดเฉพาะในกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่เท่านั้น					✓

หมายเหตุ ศูนย์วิชาการในแบบสอบถามฉบับนี้ หมายถึง ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	รายการ	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	<u>ด้านบุคลากรและการจัดรูปงาน</u>					
1	ควรจัดให้มีคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานของศูนย์วิชาการโดยเฉพาะ					
2	คณะทำงานควรประกอบด้วยหัวหน้าศูนย์ คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการดำเนินงานและเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์					
3	หัวหน้าศูนย์ควรเป็นประธานกลุ่มโรงเรียน					
4	คณะกรรมการที่ปรึกษาควรเป็นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน					
5	คณะกรรมการดำเนินงานควรเป็นครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน					
6	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วิชาการควรเป็นครูในกลุ่มโรงเรียนนั้น และได้รับการคัดเลือกจากคณะทำงานศูนย์วิชาการ					
7	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรเป็นผู้ที่มีผลงานทางการผลิตสื่อการสอนภายในกลุ่มโรงเรียนมาแล้ว					
8	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรมีวุฒิปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษา					

ข้อที่	รายการ	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วิชาการควรเป็นครูที่มีภูมิชำนาญอยู่ในเขตอำเภอนั้น					
10	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรปฏิบัติงาน ณ ที่ทำการศูนย์วิชาการอย่างเต็มเวลาโดยไม่ต้องมีชั่วโมงสอน					
11	เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรจัดในรูปแบบเวียนกันเข้าประจำศูนย์ตามระยะเวลาที่กำหนด					
12	หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาศูนย์วิชาการ					
13	ศึกษานิเทศก์อำเภอควรมีบทบาทในศูนย์วิชาการโดยการร่วมวางแผน ประสานงานให้การสนับสนุน ติดตามผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ					
14	ศูนย์วิชาการควรมีการศึกษาและพัฒนาสื่อการสอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น					
15	ศูนย์วิชาการควรให้บริการในด้านการผลิต การซ่อมแซม บำรุงรักษา และการให้ยืมสื่อการสอน					

ข้อที่	รายการ	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
16	ศูนย์วิชาการควรจัดให้มีบริการสนเทศแก่โรงเรียนในกลุ่มอย่างทั่วถึง					
17	ศูนย์วิชาการควรทำหน้าที่เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน					
18	ศูนย์วิชาการควรเป็นศูนย์การอบรม สัมมนา สำนึก หรือ ประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับเรื่อง การเรียนการสอนและการใช้สื่อการสอน					
19	ศูนย์วิชาการควรส่งเสริมให้มีการค้นคว้าหรือวิจัยเกี่ยวกับเรื่องสื่อการสอน					
20	ศูนย์วิชาการควรมีบทบาทในการแนะนำและกระตุ้นให้ครูรู้จัก และใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับบทเรียน					
21	ศูนย์วิชาการควรมีการรวมงานในโครงการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเข้าด้วยกันเพื่อให้บริการร่วมกันด้วย					
22	ศูนย์วิชาการควรมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการหรือกิจกรรมอื่นที่เป็นของ กลุ่มโรงเรียนร่วมกัน					

ข้อที่	รายการ	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
23	<u>ด้านงบประมาณ</u> สพช. ควร เป็นผู้กำหนดจำนวนงบประมาณที่ได้รับและวิธีการได้มาซึ่งงบประมาณของศูนย์วิชาการ					
24	ศูนย์วิชาการควรจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนตามที่ สพช. กำหนดเท่านั้น					
25	ศูนย์วิชาการควรมีอิสระในการเลือกซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนได้ตามความจำเป็นของท้องถิ่น					
26	ศูนย์วิชาการควรได้รับงบประมาณสนับสนุนคิดเป็นรายหัวนักเรียนต่อปีอย่างต่อเนื่อง					
27	ศูนย์วิชาการควรใช้งบประมาณเป็นไปเพื่อการจัดซื้อและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนและการขยายงานศูนย์ฯ					
28	ศูนย์วิชาการควรได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนสำหรับการค้นคว้าวิจัย การทดลองใช้สื่อการสอน หรือนวัตกรรมทางการศึกษา					
29	ศูนย์วิชาการควรได้รับการจัดสรรงบประมาณตามขนาดของกลุ่มโรงเรียน					

ข้อที่	รายการ	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
30	ศูนย์วิชาการควรแสวงหาความร่วมมือและ การสนับสนุนด้านงบประมาณจากท้องถิ่นหรือ หน่วยงานอื่นให้มากที่สุด					
31	<u>ตัววัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ของศูนย์ วิชาการ</u> ศูนย์วิชาการควรมีสื่อการสอนทุกกลุ่ม ประสบการณ์ และสื่อประเภทโสตทัศนวัสดุ เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง ชุดการสอน เพื่อให้บริการแก่โรงเรียนอย่างพอเพียง					
32	ศูนย์วิชาการควรมีครุภัณฑ์สำหรับเก็บรักษา อุปกรณ์วัสดุ และสื่อการสอนอย่างพอเพียง และถูกต้อง					
33	วัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนที่จำเป็นต้องใช้ สมควรจัดให้มีในทุกโรงเรียนไม่เฉพาะ ในศูนย์วิชาการเท่านั้น					
34	ศูนย์วิชาการควรมีอาคารสถานที่เป็น เอกเทศโดยเฉพาะ					
35	ศูนย์วิชาการควรตั้ง ณ โรงเรียนซึ่งเป็นที่ ตั้งที่ทำการกลุ่ม					

ข้อที่	รายการ	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
36	ศูนย์วิชาการอาจจัดตั้งในโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านบุคลากรหรืออาคารสถานที่มากกว่าโรงเรียนซึ่งเป็นที่ตั้งที่ทำการกลุ่มโรงเรียนก็ได้					
37	ศูนย์วิชาการควรประกอบด้วยห้องโสตทัศนวัสดุ ห้องประชุม และห้องปฏิบัติการทางสื่อ และสถานที่สำหรับการฝึกอบรมหรือสัมมนา					
38	<u>ด้านการวางแผน</u> ศูนย์วิชาการควรมีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความจำเป็นหรือความต้องการของครูผู้สอน					
39	ศูนย์วิชาการควรมีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินการ					
40	ศูนย์วิชาการควรมีการกำหนดแผนงานหรือโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาตามลำดับความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วน					
41	ศูนย์วิชาการควรมีการวางแผนในระยะยาวเพื่อดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง					
42	ศูนย์วิชาการควรมีแผนระยะสั้นหรือแผนปฏิบัติการ โดยกำหนดทรัพยากรที่ใช้และขั้นตอนการดำเนินงานโดยละเอียด					

ข้อที่	รายการ	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
43	ศูนย์วิชาการควรมีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานไว้เพื่อควบคุมเวลาการปฏิบัติงานทุกแผนงานหรือโครงการ					
44	ศูนย์วิชาการควรมีการประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนดำเนินงานเป็นระยะสม่ำเสมอ					
45	<u>ด้านการให้บริการข้อศูนย์วิชาการ</u> ศูนย์วิชาการควรมีให้บริการสื่อการสอนในรูปการหมุนเวียนภายในกลุ่มโรงเรียน					
46	ศูนย์วิชาการควรมีจัดระบบการหมุนเวียนสื่อภายในกลุ่มโรงเรียนให้ทั่วถึงและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม					
47	ศูนย์วิชาการควรมีการกำหนดเวลาที่จะให้สื่อกลับคืนมายังศูนย์เพื่อตรวจสอบสภาพหรือทำการซ่อมแซม					
48	ศูนย์วิชาการควรมีจัดให้มีคู่มือ แผนการสอน คู่มือวัดผลหรือเอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนไว้เพื่อให้บริการแก่ครู					
49	ศูนย์วิชาการควรมีจัดให้มีสื่อการเรียนสำหรับบริการให้นักเรียนไปค้นคว้าหรือศึกษาด้วยตนเองได้					

ข้อที่	รายการ	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
50	ศูนย์วิชาการควรสนับสนุนให้มีการจัดศูนย์ย่อย ในโรงเรียน					
51	ควรจัดให้มีครูรับผิดชอบศูนย์วิชาการย่อย โดยทำงานประสานกับศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน					
52	<u>ด้านการประสานงาน</u> ศูนย์วิชาการควรมีการประสานงานกันภายใน กลุ่มโรงเรียน โดยการประชุมสัมมนาหรือ ประชาสัมพันธ์ให้ครูได้ทราบข่าวสารของ ศูนย์วิชาการอย่างสม่ำเสมอ					
53	ศูนย์วิชาการควรมีการประสานงานกับกลุ่ม โรงเรียนอื่น ๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนทัศนะ หรือพัฒนาการดำเนินงานศูนย์ฯ					
54	ศูนย์วิชาการควรมีการติดต่อประสานงานกับ แหล่งวิชาการอื่น ๆ ในท้องถิ่นที่สามารถให้ บริการด้านสื่อการสอน					
55	ศูนย์วิชาการควรทำหน้าที่ประสานงานกับ บุคลากรในท้องถิ่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเชิญมา เป็นวิทยากร					
56	ศูนย์วิชาการควรมีรถยนต์ที่ใช้เป็นศูนย์วิชาการ เคลื่อนที่เพื่อการติดต่อประสานงานและให้ บริการแก่โรงเรียนอย่างทั่วถึง					

ข้อที่	รายการ	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
57	ศูนย์วิชาการควรเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอ ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการและการพัฒนา ศูนย์วิชาการ					
58	<u>ด้านการติดตามผลและประเมินผล</u> คณะกรรมการและศึกษานิเทศก์อำเภอควรมีการ นิเทศและติดตามผลการใช้สื่อการสอนของครู อย่างสม่ำเสมอ					
59	คณะกรรมการและศึกษานิเทศก์อำเภอควรมีการ ติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการ เป็นประจำ					
60	ศูนย์วิชาการควรมี การประเมินผลเป็นระยะ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาศูนย์และมีการประ เมินผลทุกสิ้นปีการศึกษา					
61	การประเมินผลความก้าวหน้าของศูนย์วิชาการ ควรประเมินจากการมาใช้บริการจากศูนย์และ พฤติกรรมการใช้สื่อในการสอนของครู					
62	การประเมินผลความสำเร็จของศูนย์วิชาการ ควรประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน					

ข้อที่	รายการ	ระดับความเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
63	การประเมินความสำเร็จของศูนย์วิชาการ ควรประเมินจากความร่วมมือทางวิชาการของ กลุ่มโรงเรียนและการพัฒนาของกระบวนการ กลุ่มโรงเรียน					

ตอนที่ 3

เป็นแบบเติมคำในช่องว่าง ซึ่งท่านจะสามารถเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็น
เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์วิชาการได้อย่างอิสระ

คำชี้แจง โปรดเติมคำลงในช่องว่าง

1. ท่านมีความคิดเห็นหรือข้อ เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับทรัพยากรที่ควรจัดให้มีหรือกระบวนการ
การที่ควรจัดดำเนินการในศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเพิ่มเติม คือ

ด้านบุคลากรและการจัดปฏิบัติงาน

.

.

.

.

.

ด้านงบประมาณ

.

.

.

ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

.

.

ด้านการวางแผน

.

.

ด้านการประสานงาน

.

.

ด้านการให้บริการของศูนย์วิชาการ .

.....

.....

ด้านการติดตามผลและประเมินผล .

.....

.....

การดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท

บทคัดย่อ

ของ

ศศิธร วงษ์เมตตา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
เมษายน 2528

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของครู ผู้บริหาร-โรงเรียน ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ศึกษาในเขตจังหวัด และศึกษาในเขตอำเภอ ที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ประกอบด้วย บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งได้แก่ ครู จำนวน 305 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 94 คน ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ศึกษาในเขตจังหวัดและศึกษาในเขตอำเภอ 18 คน รวมทั้งสิ้น 417 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลของการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีทัศนะที่เห็นด้วยในระดับสูงต่อแนวทางการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในทุกด้านอย่างสอดคล้องกัน ด้วยเหตุนี้รูปแบบการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท จึงควรมุ่งเน้นองค์ประกอบที่สำคัญสองประการคือ ทรัพยากรการบริหาร อันประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ และกระบวนการบริหาร อันประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การให้บริการ การประสานงาน การติดตามและประเมินผล โดยคำนึงถึงหลักการ มาตรฐานของศูนย์วิชาการ สภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาและความเป็นไปได้

ADMINISTRATIVE PROCESS OF PRIMARY SCHOOL CLUSTER RESOURCES CENTER
UNDER THE PRIMARY EDUCATION OFFICE, CHANGWAT CHAI NAT

AN ABSTRACT

BY

SASITORN WONGMETTA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakarinwirot University
April 1985

The purposes of this research were investigate and compare the opinions of teachers, school administrators, education administrators and supervisors to the administrative process of primary school cluster resources center under the primary education office, Changwat Chai Nat.

The samples were comprised of 305 teachers, 94 school administrators and 18 education administrators and supervisors. The rating scale questionnaire was prepared by the researcher. The statistical method for data analysis were the arithmetic mean and one - way analysis of variance. Differences between the comparison groups were considered significant at .05 level.

The results of this study revealed that all of the samples conceived the model of the administrative process of primary school cluster resources center at the highest degree level. To manage of the resources, the primary school cluster resources center should concentrate on allocating of qualified personnel, seeking financial support from donotion, survey of material resources in the local and selection of suitable office site. The principle and process of planning, servicing, coordinating, follow - up and evaluation should be significant considered in organizing of primary school cluster resources center.